

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Alumnionderzoek Physician Assistant

- EINDRAPPORT -

Auteurs

Wiebe Korf
Anca Vadanescu
Hetty Visee
Hedwig Rossing

Amsterdam, 1 juli 2022
Publicatienr. 20049

© 2022 Regioplan, in opdracht van het Capaciteitsorgaan

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan. Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Onderzoeksvragen	1
1.3 Leeswijzer	1
2 Methodiek	3
2.1 Inleiding	3
2.2 Benodigde gegevens	3
2.3 Vragenlijstonderzoek	3
2.4 Ophoging naar landelijke situatie	4
2.5 Analyse CBS-microdata	5
3 Totale zorgaanbod	7
3.1 Aantal (niet-)werkzamen	7
3.2 Landelijke spreiding	8
3.3 Fte en deeltijdfactor	9
4 Zorgaanbod naar sector	11
4.1 Aantallen, fte en deeltijdfactor	11
4.2 Medisch specialistische zorg	12
4.3 Huisartsenzorg	14
4.4 VVT	15
4.5 GHZ, GGZ, sociale geneeskunde en overige sectoren	16
5 Leeftijd en geslacht van de PA's	18
5.1 Leeftijd en geslacht van de werkzame PA's	18
5.2 Leeftijdsverdeling naar sector	19
6 Werkzaamheden en patiënten	23
6.1 Taken en werkzaamheden	23
6.2 Patiëntkenmerken	26
7 Loopbaanpaden	28
7.1 Inleiding	28
7.2 Opleidingsduur	28
7.3 Werkzaam in een andere sector	28
7.4 Alumni niet werkzaam als PA	29
7.5 Kwaliteitsregister en BIG-registratie	29
7.6 Ervaren evenwicht op de arbeidsmarkt	30
8 Uitstroom en extern rendement	32
8.1 Uitstroomverwachting	32
8.2 Extern rendement	33
9 Samenvatting van de resultaten	37
9.1 Inleiding	37
9.2 Conclusies	37
9.3 Invloed van de coronacrisis op het onderzoek	39
Bijlage 1 - Vragenlijst	41
Bijlage 2 - Patiëntpopulatie PA's	53

Inleiding

1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2019 heeft het Capaciteitsorgaan op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor het eerst richtinggevende ramingen uitgebracht voor de beroepen Physician Assistant (PA) en verpleegkundig specialist algemene gezondheidszorg (VS-AGZ). Sinds 2011 monitort het Capaciteitsorgaan al het aantal werkzamen en instroom in de opleidingen voor deze beroepen.

In het verlengde hiervan heeft het ministerie van VWS het Capaciteitsorgaan begin 2020 gevraagd structureel ramingen voor de beroepen PA en VS uit te brengen. Voor de ramingen van 2022 heeft RegioPlan onderzoek gedaan onder de alumni van de opleidingen tot PA en VS-AGZ. Deze rapportage gaat in op de resultaten voor Physician Assistants. De resultaten voor verpleegkundig specialisten staan in een separaat rapport.

1.2 Onderzoeksvragen

Onderstaande onderzoeksvragen staan centraal:

1. Hoe zien de arbeidsmarktkenmerken en loopbaanpaden van PA's eruit?
2. Hoe ontwikkelt het beroep PA zich op de arbeidsmarkt sinds de eerste meting in 2012?
3. In hoeverre ervaren PA's een balans op de arbeidsmarkt voor hun beroepsgroep? Welke verschillen zijn er naar provincie?
4. In hoeverre bestaan werkzaamheden van PA's uit additionele taken en taken verschoven vanuit geneeskundig specialisten (GS)? Welke veranderingen voorzien zij hierin in de komende vijf jaar?
5. Wat zijn verschillen en overeenkomsten tussen sectoren?

In hoofdstuk 2 gaan we gedetailleerder in op de rekenwaarden/gegevens die het Capaciteitsorgaan nodig heeft voor de capaciteitsraming en de bijbehorende onderzoeksmethodiek.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk beschrijven we eerst de opzet van het onderzoek. Vanaf hoofdstuk 3 volgen thematische hoofdstukken met de resultaten. Het zorgaanbod staat centraal in hoofdstuk 3, 4 en 5. Na een beschrijving van het totale zorgaanbod (hoofdstuk 3) volgt in hoofdstuk 4 een uitsplitsing naar sector en in hoofdstuk 5 naar leeftijd en geslacht van de PA's. Hoofdstuk 6 gaat over de werkzaamheden en patiënten. In hoofdstuk 7 beschrijven we de loopbaanpaden en de situatie op de arbeidsmarkt. De uitstroomverwachtingen en het extern rendement staan in hoofdstuk 8.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Methodiek

2 Methodiek

2.1 Inleiding

De onderzoeksvragen worden – net als in voorgaande onderzoeken – met een digitale enquête onder de alumni van de hogescholen die de opleiding Master Physician Assistant (MPA) aanbieden beantwoord. Daarnaast is in deze editie een onderzoek uitgevoerd met de registerdata van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS). Alvorens dieper in te gaan op deze twee onderzoeksmethoden, beschrijven we in paragraaf 2.2 de gegevens/parameters die dit onderzoek moet opleveren.

2.2 Benodigde gegevens

In het onderstaande kader zijn de concrete rekenwaarden/gegevens die het onderzoek moet opleveren voor de ramingen opgenomen. De enquête is eerder afgenomen in 2012, 2015 en 2018. De rekenwaarden gevolgd door een asterisk zijn nieuw ten opzichte van de laatste meting.¹

Zorgaanbod:

- aantal (niet-)werkzamen;
- totaal aantal fte naar geslacht;
- gemiddeld aantal fte per persoon met specificatie naar geslacht;
- man-vrouwverdeling werkzamen in %;
- uitstroomverwachting tot 5, 10, 15 en 20 jaar na de peiling met specificatie naar geslacht;
- extern rendement na 1, 5, 10 en 15 jaar.

Loopbaanpaden:

- gemiddelde daadwerkelijke opleidingsduur over de meest recente vijf afgeronde cohorten;*
- aantal PA werkzaam in andere sector dan opleidingssector;*
- status alumni niet werkzaam in beroep;
- registratie in BIG;
- setting waarbinnen werkzaam (bijv. UMC, ZBC of algemeen ziekenhuis);
- specialisme waarbinnen werkzaam;
- waar in dienstverband binnen MSZ (MSB, ziekenhuis, zelfstandige).

Patiëntkenmerken:

- geslacht en leeftijd (t.b.v. doorrekening demografische prognose).

Taken/werkzaamheden:

- inschatting aandeel tijd besteed aan type werkzaamheden: huidig en verwacht over vijf jaar. Te herleiden naar: additionele taken, taakverschuiving en overig (overleg, scholing, administratie, etc.).*

Onvervulde vraag:

- ervaren balans op de arbeidsmarkt.

* Nieuwe gegevens ten opzichte van eerder onderzoek.

De gegevens worden zo veel mogelijk verbijzonderd naar beroeps- en sectorniveau. Er wordt onderscheid gemaakt naar de volgende (clusters van) sectoren:

- medisch specialistische zorg incl. revalidatie (MSZ);
- huisartsenzorg (HA-zorg);
- verzorging, verpleging & thuiszorg (VVT) (in vorige raming 'ouderenzorg');
- 'overig', onder andere bestaande uit gehandicaptenzorg (GHZ) en sociale geneeskunde.

2.3 Vragenlijstonderzoek

De enquête bouwt voort op de vragenlijsten die in 2012, 2015 en 2018 onder deze beroepsgroep zijn afgenomen. Aan de vragenlijst zijn vragen toegevoegd om informatie op te halen over de eerder genoemde nieuwe gegevens. Vervolgens zijn de vragenlijsten getest door twee Physician Assistants te interviewen. Hierbij is gebruikgemaakt van de methode van cognitief interviewen, waarbij de respondent

¹ Aalbers, Wesley, Brenda van de Leemkolk en Francisca van der Velde (september 2019). *Alumni van de masteropleiding Physician Assistant*. Prismant.

zijn gedachten hardop uitspreekt bij iedere vraag. Op basis hiervan is de vragenlijst verbeterd. Met name vragen over taken en werkzaamheden waren voor Physician Assistants lastig te beantwoorden en op meerdere manieren te interpreteren en zijn daarom in overleg met het Capaciteitsorgaan aangepast. Ook bleken respondenten beter in staat om het aantal uur dat zij werken te benoemen dan hoeveel fte. Daarom is in deze vragenlijst het aantal uren uitgevraagd, hiermee dient rekening te worden gehouden bij de vergelijking van het aantal werkzame fte van Physician Assistants met resultaten uit eerdere vragenlijsten. Voor de volledige vragenlijst verwijzen we naar bijlage 1.

De vragenlijst is vervolgens door de hogescholen die de MPA-opleiding aanbieden in oktober 2021 verspreid onder hun alumni. Na drie weken hebben de respondenten één herinnering ontvangen. Per hogeschool is een unieke link naar de vragenlijst verstuurd om de respons te kunnen monitoren. Daarnaast was een algemene link beschikbaar die via sociale media, nieuwsbrieven en op events is verspreid.

Respons

Per oktober 2021 waren er in totaal 1.746 diploma's MPA afgegeven. De hogescholen hebben 1.679 alumni een vragenlijst gestuurd. In totaal zijn er 834 vragenlijsten ingevuld. De respondenten die aangegeven geen diploma te hebben behaald worden niet verder meegenomen in het onderzoek, dit zijn er 23. Hiermee komt de bruikbare respons op 811, 46 procent van het totale aantal alumni en 50 procent van de aangeschreven alumni. Tabel 2.1 laat de responspercentages van de opleiding per instroomjaar zien. De respondenten die hebben aangegeven dat zij met hun opleiding zijn gestart in 2020 of 2021 en dat zij hun diploma al hebben behaald kunnen in de analyses niet worden meegenomen. In 2019 is er een respondent meer dan dat er alumni bekend zijn, dit kan te maken hebben met het moment van bevragen.

Tabel 2.1 Respons van alumni MPA naar jaar waarin de opleiding is gestart

Instroomjaar	Aantal respondenten	Aantal alumni	Respons %
2001/2002/2003	17	39	44%
2004	28	48	58%
2005	36	94	38%
2006	29	64	45%
2007	26	72	36%
2008	48	95	51%
2009	56	112	50%
2010	43	111	39%
2011	51	106	48%
2012	61	136	45%
2013	54	107	50%
2014	44	106	42%
2015	60	117	51%
2016	72	168	43%
2017	82	175	47%
2018	101	195	52%
2019	2	1	200%
2020/2021	1	0	0%
Totaal	811	1.746	46%

2.4 Ophoging naar landelijke situatie

In deze rapportage zijn de resultaten van de enquête opgehoogd om het landelijke beeld te tonen. Deze ophoogfactor is gebaseerd op het aantal personen dat per instroomjaar een diploma heeft behaald. Met andere woorden: de weegfactor is per instroomjaar bepaald door de verhouding tussen het aantal instromers dat hun diploma heeft behaald en het aantal gediplomeerde respondenten uit het betreffende instroomjaar.

Vervolgens hebben we gekeken of er sprake is van selectieve respons. De verwachting op voorhand was dat alumni die niet werkzaam zijn als Physician Assistant minder geneigd zijn om een enquête in te vullen. Net als bij de vorige meting is hiervoor in eerste instantie gekeken naar het aantal BIG-geregistreerde Physician Assistants als indicatie voor het aantal werkzame alumni. Na weging is het aantal deelnemers aan de enquête dat werkzaam is als PA niet hoger dan het aantal BIG-geregistreerden.² Aanvullend hebben we geanalyseerd of na weging het aandeel BIG-geregistreerde alumni werkzaam als PA overeenkomt met de inschatting hiervan op basis van de gegevens uit de CBS-microdata (zie ook paragraaf 2.2). Deze percentages zijn nagenoeg gelijk, respectievelijk 93 en 94 procent (zie verder hoofdstuk 3). Derhalve was het niet nodig om nogmaals een weegfactor toe te passen.

2.5 Analyse CBS-microdata

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikt over tal van administraties op persoons-, bedrijfs- en adresniveau, de zogeheten Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB). Dit zijn bestanden met microdata, die wij verder zullen aanduiden als CBS-microdata. Met deze gegevens is het mogelijk om de loopbanen van individuele alumni te volgen in verschillende registratiebestanden. Het grote voordeel van het gebruik van registratiebestanden is dat we hiervoor niet afhankelijk zijn van de medewerking van individuele alumni en er is dus ook geen sprake van selectieve respons. Op basis van deze analyse kunnen we inzicht geven in:

- de opleidingsduur;
- werkzame alumni, gemiddeld aantal fte, sector waarin men werkt, cao waar men onder valt;
- de uitstroom uit de sector en het externe rendement na respectievelijk 1, 5, en 10 jaar na het afronden van de opleiding.

² Op 1 december stonden er 1.650 PA's geregistreerd.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Zorgaanbod

3

3 Totale zorgaanbod

In dit hoofdstuk staat (de ontwikkeling van) het totale zorgaanbod in aantallen en fte van de gediplomeerde PA's centraal: welk deel van de alumni is werkzaam als PA? In de volgende hoofdstukken verbijzonderen we dit aanbod naar sector (hoofdstuk 4) en leeftijd en geslacht (hoofdstuk 5).

3.1 Aantal (niet-)werkzamen

Van de gediplomeerde PA's in de enquête is 91 procent werkzaam als PA en/of (PA) klinisch verloskundige. Per 1 januari 2022 zijn er in totaal 1.590 werkzame PA's. Van de gediplomeerde PA's had twee procent geen BIG-registratie op het moment van bevragen.³ Als we deze buiten beschouwing laten dan werkt 93 procent van de BIG-geregistreerde PA's als PA en/of (PA) klinisch verloskundige.

Tabel 3.1 Aantal werkzamen en niet-werkzamen (opgehoogde resultaten, afgerond op tientallen⁴), 2021

	Aantal	Aandeel
Werkzaam als PA en/of (PA) klinisch verloskundige	1.590	91%
Niet werkzaam als PA, wel werkzaam in de zorg of in veld gerelateerd aan de zorg	80	5%
Niet werkzaam als PA, werkzaam buiten de zorg	10	0%
Niet werkzaam	30	1%
Geen BIG-registratie	40	2%
Totaal	1.750	100%¹

¹ De percentages zijn afgerond op hele getallen en tellen derhalve niet op tot 100%.

Bron: enquête Regioplan 2021

Als we het aandeel alumni dat werkzaam is als PA vergelijken met voorgaande jaren, dan zien we dat dit aandeel over de jaren gestegen is (zie tabel 3.2). Ook het totale aantal alumni PA is over de jaren sterk gestegen. Het aantal werkzame PA's is toegenomen van 347 in 2012, naar 762 in 2016, naar 1.058 in 2019 en naar 1.590 in 2021. Hierbij is het van belang om te benoemen dat in 2012 en 2016 de alumni die aangaven als klinisch verloskundige werkzaam te zijn, niet meegeteld zijn als PA. In 2019 en in 2021 is dat wel gedaan. De relatief sterke stijging van het aantal werkzame PA's ten opzichte van 2019 ligt in lijn met de stijging van het aantal geregistreerde PA's sinds 2019.

De daling van het aantal werkzamen buiten de zorg ten opzichte van 2019 (van 6% naar 0%) is waarschijnlijk veroorzaakt doordat alumni zonder BIG-registratie een aparte categorie vormen en in de enquête de antwoordcategorie 'niet werkzaam als PA, wel werkzaam in de zorg' in deze meting is uitgebreid met de toevoeging 'of in een veld gerelateerd aan de zorg'.

Tabel 3.2 Vergelijking 2012, 2016, 2019 en 2021, aantal werkzamen en niet-werkzamen (opgehoogd)

	2012 ¹		2016 ¹		2019		2021 ³	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Werkzaam als PA en/of (PA) klinisch verloskundige	347	86%	762	87%	1.058	88%	1.590	91%
Niet werkzaam als PA, wel werkzaam in de zorg of in veld gerelateerd aan de zorg ²	37	9%	77	9%	66	6%	80	5%
Niet werkzaam als PA, werkzaam buiten de zorg	-	-	12	1%	66	6%	10	0%
Niet werkzaam	10	3%	21	2%	17	1%	30	1%
Onbekend	8	2%	-	-	-	-	-	-
Geen BIG-registratie	-	-	-	-	-	-	40	2%
Totaal	401	100%	871	100%	1.207	100%	1.750	100%⁴

¹ In 2012 en 2016 zijn degenen met een diploma PA klinisch verloskundige die aangaven niet als PA werkzaam te zijn maar als klinisch verloskundige, niet meegeteld als PA. In 2019 en in 2021 is dat wel gedaan.

² In 2021 is aan deze antwoordcategorie toegevoegd: of in veld gerelateerd aan de zorg.

³ Voor 2021 zijn de aantallen afgerond op tientallen.

⁴ De percentages zijn afgerond op hele getallen en tellen derhalve niet op tot 100%.

Bron: enquête Regioplan 2021

³ De respondenten die geen BIG-registratie hadden op het moment van bevragen, hebben geen verdere vragen gekregen over hun werkzaamheden en worden derhalve als een aparte categorie weergegeven.

⁴ Om schijnnaauwkeurigheid te voorkomen hebben wij in deze rapportage alle berekende aantallen afgerond op tientallen.

Op basis van de CBS-microdata kunnen we bepalen of en in welke sectoren alumni van de MPA-opleiding werken. Uit de microdata blijkt dat in 2020 72 procent van alumni werkt in de sector gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen en twintig procent in de sector overheid, onderwijs en wetenschap (tabel 3.3). Onder deze laatste categorie vallen ook de UMC's en hogescholen. Het aandeel dat niet werkzaam is (in Nederland) en het aandeel dat werkzaam is in overige sectoren is in de registerdata hoger dan in de enquête.

Tabel 3.3 Aantal werkzamen en niet-werkzamen PA-alumni naar sector (CBS-microdata)

	2020	
	Aantal	Aandeel
Werkzaam in gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen	1.072	73%
Werkzaam in overheid, onderwijs of wetenschap	295	20%
Niet werkzaam (in Nederland)	37	3%
Werkzaam als zelfstandige	22	1%
Werkzaam in andere sectoren*	44	3%
Totaal	1.470	100%

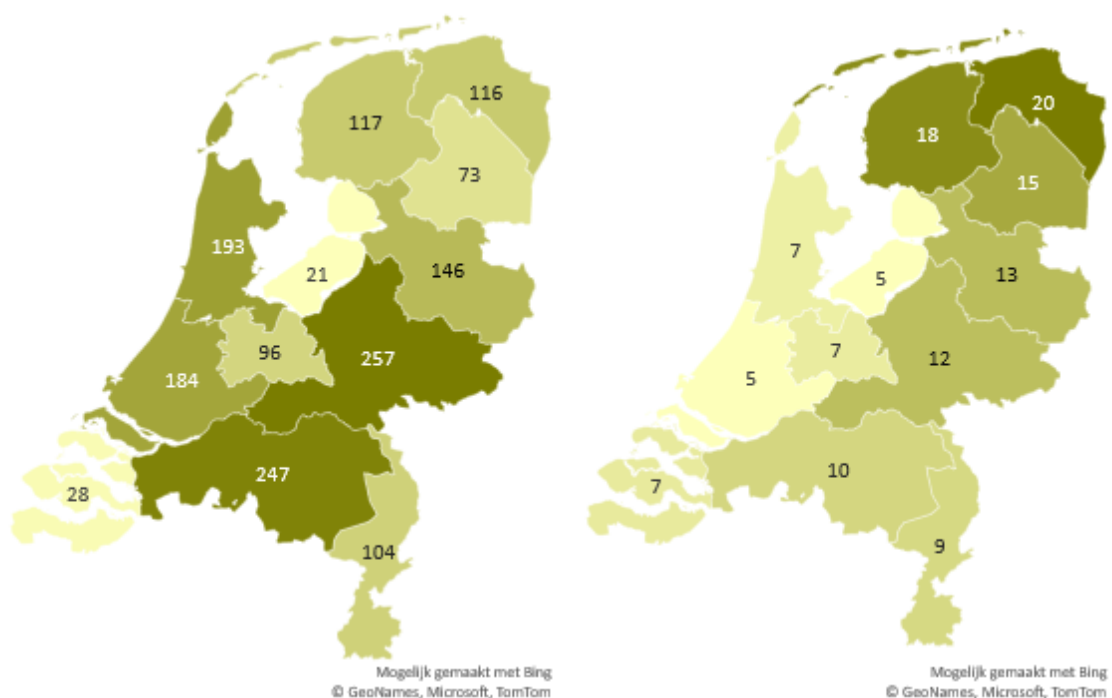
* Voorbeelden van andere sectoren zijn defensie, detailhandel en verzekeringswezen.

Bron: analyse CBS-microdata door Regioplan (2021)

3.2 Landelijke spreiding

Aan de werkzame PA's is gevraagd in welke provincie zij voornamelijk werkzaam zijn. Figuur 3.1 laat zien dat de meeste PA's in de provincie Gelderland en Noord-Brabant werkzaam zijn. Daarnaast werken er ook veel PA's in Noord-Holland en Zuid-Holland. In de provincies Flevoland en Zeeland zijn de minste PA's werkzaam. Wanneer we het aantal werkzame PA's per 100.000 inwoners berekenen, werken naar verhouding de meeste PA's in Groningen en Friesland, gevolgd door de oostelijke provincies Drenthe, Overijssel en Gelderland.

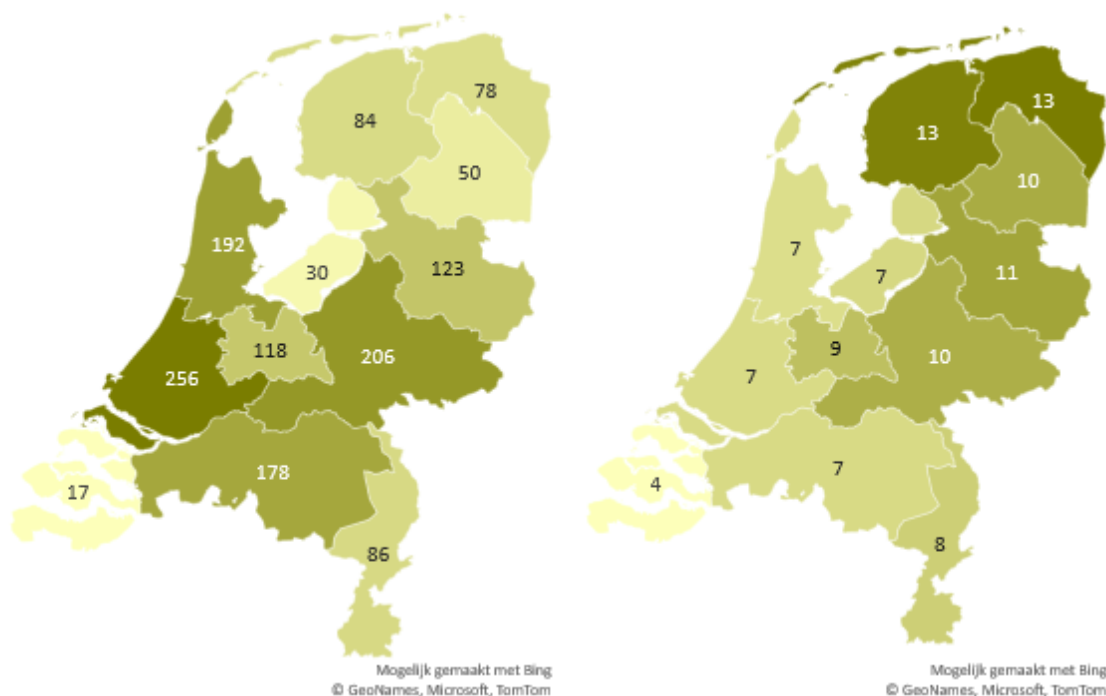
Figuur 3.1 Aantal PA's in 2021 per provincie, links: absolute aantallen, rechts per 100.000 inwoners (opgehoogde resultaten)

Bron: enquête Regioplan 2021

Om te kijken of de resultaten uit de enquête overeenkomen met het beeld in de registerdata, staat in figuur 3.2. de regionale spreiding van gediplomeerde PA's op basis van analyse van CBS-microdata. Doordat dit cijfers van 2020 zijn, zijn de aantallen net wat lager. Er is echter ook hier te zien dat naar verhouding de meeste PA's in het noorden en het oosten van het land werken.

Figuur 3.2 Aantal werkzame gediplomeerde PA's in 2020 per provincie, links: absolute aantallen, rechts per 100.000 inwoners

Bron: analyse CBS-microdata door Regioplan (2021)

3.3 Fte en deeltijdfactor

In tabel 3.4 worden de aantallen werkzame PA's en de bijbehorende fte's in 2012, 2016, 2019 en 2021 weergegeven. Het aantal fte stijgt mee met het aantal werkzame PA's. De gemiddelde deeltijdfactor is 0,91 in 2021 en is daarmee ongeveer gelijk aan 2019.

Tabel 3.4 Aantallen en aantallen fte alumni werkzame PA in 2012, 2016, 2019 en 2021 (opgehoogd)

	2012*	2016*	2019	2021**
Totaal aantal werkzame PA	347	762	1.058	1.590
Totaal aantal fte werkzame PA	323	704	951	1.450
Gemiddelde deeltijdfactor	0,93	0,92	0,90	0,91

* In 2012 en 2016 zijn degenen met een diploma (PA) klinisch verloskundige die aangaven niet als PA werkzaam te zijn maar als klinisch verloskundige, niet meegeteld als PA. In 2019 en in 2021 is dat wel gedaan.

** In 2021 is het aantal fte gebaseerd op het aantal uren dat een respondent werkt, waarbij 36 uur of meer gelijk is aan 1 fte.

Bron: enquête Regioplan 2021

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Zorgaanbod naar sector

4

4 Zorgaanbod naar sector

In dit hoofdstuk verbijzonderen we het zorgaanbod naar sector. Hierbij maken we onderscheid naar de medisch specialistische zorg, de huisartsenzorg, de verpleeg- en verzorgingshuizen en de thuiszorg (VVT). De geestelijke gezondheidszorg (GGZ), de gehandicaptenzorg (GHZ), de sociale geneeskunde en de overige sectoren worden vanwege het kleine aantal respondenten samengenomen.

4.1 Aantallen, fte en deeltijdfactor

In tabel 4.1 is het aantal werkzame PA's en het aantal fte op sectorniveau weergegeven. Het grootste aantal Physician Assistants is werkzaam in de medisch specialistische zorg (1.210 personen, 1.110 fte). De geestelijke gezondheidszorg (GGZ), gehandicaptenzorg (GHZ), de sociale geneeskunde en de overige sectoren zijn samengenomen (in totaal 120 personen werkzaam), omdat het aantal respondenten te klein is om betrouwbare uitspraken op het niveau van deze individuele sectoren te doen. Onder de categorie overige vallen de door respondenten zelf opgegeven andere sectoren, zoals onderwijs.

Tabel 4.1 Het aantal werkzamen en fte in 2021 naar sector (opgehoogd en afgerond op tientallen) en de deeltijdfactor

	werkzaam 2021	fte ²	deeltijdfactor ³
Medisch specialistische zorg	1.210	1.110	0,92
Huisartsenzorg	210	160	0,76
Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)	110	80	0,81
GGZ, GHZ, sociale geneeskunde en overige sectoren	120	90	0,80
Totaal	1.590¹	1.450⁴	0,91

¹ In de totaal kolom tellen PA's die in meerdere sectoren werkzaam zijn één keer mee. Hierdoor telt het aantal werkzame personen op tot een hoger aantal dan weergegeven bij het totaal.

² Het aantal werkzame uren is per sector uitgevraagd en omgerekend naar fte waarbij 1 fte gelijk is aan 36 uur of meer.

³ PA's die in meerdere sectoren werken zijn voor het aantal uren dat ze werkzaam zijn in de betreffende sector meegenomen in de berekening van de deeltijdfactor.

⁴ Door afronding op tientallen telt het aantal fte niet op tot 1.450.

Bron: enquête RegioPlan 2021

De microdata-analyse laat een vergelijkbaar beeld zien met de enquête qua verdeling van het aantal werkzame PA's naar sector (zie tabel 3.6). Hierbij merken we op dat de cijfers voor 2020 zijn gebaseerd op het diplomabestand van schooljaar 2019/2020⁵ waardoor nog niet alle in 2020 gediplomeerde PA's kunnen worden meegenomen in de analyse.

Tabel 4.2 Het aantal werkzamen naar bedrijfstak-cao

	2020
Medisch specialistische zorg	1.110
Huisartsenzorg	135
Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)	61
GGZ	11
Overig*	42
Geen bedrijfstak CAO	52
Totaal	1.420

* Waaronder onderwijs en GHZ.

Bron: analyse CBS-microdata door RegioPlan (2021)

In tabel 4.3 wordt de ontwikkeling van het totaal werkenden, fte en de gemiddelde deeltijdfactor in de verschillende sectoren voor zover beschikbaar weergegeven voor de periode 2012-2021. In alle werkvelen is een groei te zien in het aantal fte als we de gegevens van het jaar 2021 met het jaar 2019 vergelijken. Het verschil met de vorige meting in 2019 is relatief het grootst voor de VVT. Gezien het lage aantal respondenten, moeten deze resultaten met de nodige voorzichtigheid worden bekeken.

⁵ Het diplomabestand van schooljaar 2020/2021 is nog niet beschikbaar bij CBS.

Tabel 4.3 Aantal werkzaam, fte en deeltijdfactor³ naar werkveld in 2012, 2016, 2019 en 2021

	2012	2016	2019	2021 ²
Medisch specialistische zorg ⁴				
• Aantal werkzaam	273	560	838	1.210
• Aantal fte	250	522	752	1.110
• Deeltijdfactor	0,92	0,93	0,90	0,92
Huisartsenzorg				
• Aantal werkzaam	42	89	134	210
• Aantal fte	26	58	91	160
• Deeltijdfactor	0,62	0,65	0,68	0,76
Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT) ¹				
• Aantal werkzaam	12	38	32	110
• Aantal fte	11	32	27	80
• Deeltijdfactor	0,92	0,84	0,84	0,81
GGZ, GHZ, sociale geneeskunde en overige sectoren ¹	.	.	.	
• Aantal werkzaam				120
• Aantal fte				90
• Deeltijdfactor				0,80

¹ In de vorige metingen is gerapporteerd over de sectoren: de medische specialistische zorg, huisartsenzorg, de verpleeghuiszorg, de revalidatiezorg en anders/onbekend. Hierdoor kunnen we voor de gecombineerde GGZ, GHZ, sociale geneeskunde en de overige sectoren geen ontwikkelingen laten zien.

² In 2021 is het aantal fte gebaseerd op het aantal uren dat een respondent werkt, waarbij 36 uur of meer gelijk is aan 1 fte.

³ In metingen van 2012, 2016 en 2019 is de deeltijdfactor per werkveld en niet per persoon berekend. In 2021 is het deeltijdfactor gelijk aan de gemiddelde deeltijdfactor per persoon per sector.

⁴ In de metingen van 2012, 2016 en 2019 is dit exclusief de revalidatiezorg en in 2021 inclusief de revalidatiezorg.

Bron: enquête Regioplan 2021

4.2 Medisch specialistische zorg

In 2021 werken in de medisch specialistische zorg ruim 1.200 PA's. De meerderheid hiervan is vrouw. De gemiddelde deeltijdfactor is met 0,92 relatief hoog ten opzichte van de andere werkvelden (zie tabel 4.4).

Tabel 4.4 Het aantal, aantal fte's (opgehoogd en afgerond op tientallen) en gemiddeld aantal fte (deeltijdfactor) naar geslacht 2021

Medisch specialistische zorg	Aantal werkzaam	Aantal fte	Deeltijdfactor
Vrouw	880	789	0,89
Man	320	313	0,97
Anders	.	.	.
Totaal	1.210	1.110	0,92

Bron: enquête Regioplan 2021

Uit tabel 4.5 blijkt dat bijna twee derde van deze PA's werkt in een algemeen of categoriaal ziekenhuis en ongeveer een kwart in een academisch ziekenhuis. Een beperkt aantal PA's werkt in meerdere settings binnen de medisch specialistische zorg.

Tabel 4.5 Het aantal werkzamen, aantal fte's (opgehoogd en afgerond op tientallen) en gemiddeld aantal fte (deeltijdfactor) naar setting waarin de medisch specialistische zorg wordt verricht in 2021

Medisch specialistische zorg	Aantal werkzamen	Aantal fte	Deeltijd factor
Algemeen of categoriaal ziekenhuis, excl. GGZ en acute zorg	790	710	0,89
Academisch ziekenhuis	280	270	0,94
Zelfstandig behandelcentrum	70	50	0,77
Acute zorg (SEH of ambulance)	20	20	0,74
Revalidatiecentrum	70	50	0,76
Andere setting ¹	30	20	0,74
Totaal²	1.210	1.110	0,92

¹ Inclusief anderhalvelijnszorg.

² In de totaalkolom tellen mensen die in meerdere sectoren werkzaam zijn één keer mee. Hierdoor telt het aantal werkzame personen op tot een hoger aantal dan weergegeven bij het totaal.

Bron: enquête Regioplan 2021

In tabel 4.6 schetsen we de ontwikkeling van het arbeidsaanbod in fte binnen de ziekenhuizen en zelfstandige behandelcentra naar specialisme. Gelet op het beperkte aantal respondenten per specialisme gaat het hier om indicatieve cijfers. Voor de specialismen met minder dan tien respondenten presenteren we omwille van de anonimiteit van de respondenten uitsluitend het aandeel werkzamen. Voor zowel de cardiologie als de cardio-thoracale chirurgie geldt dat het aantal fte meer dan verdubbeld is ten opzichte van 2019.

Tabel 4.6 De ontwikkeling in aantal fte in de periode 2012-2021 naar specialisme (opgehoogd)

Ziekenhuizen en zbc's	Aandeel werkzamen	Fte 2021	Fte 2019	Fte 2016	Fte 2012
Ambulance	-	-	-	-	-
Anesthesiologie	5%	50	48	40	18
Cardiologie	7%	80	35	47	28
Cardio-thoracale chirurgie	4%	40	19	15	28
Dermatologie en venerologie	3%	30	14	14	-
Heelkunde	10%	100	90	50	43
Interne geneeskunde	2%	20	18	41	12
Keel-neus-oorheelkunde	1%	.	-	-	-
Kindergeneeskunde	4%	50	17	21	14
Klinische genetica	2%	20	-	-	-
Klinische geriatrie	2%	20	-	-	-
Klinische verloskunde ¹	4%	30	-	-	-
Longziekten en tuberculose	5%	50	32	11	-
Maag-darm-leverziekten	4%	40	25	40	-
Medische microbiologie	0%	.	-	-	-
Mond-, kaak- en aangezichtschirurgie	0%	.	-	-	-
Neurochirurgie	4%	30	15	30	-
Neurologie	5%	50	44	33	14
Nucleaire geneeskunde	1%	.	-	-	-
Obstetrie en gynaecologie ¹	6%	50	91	15	-
Oncologie	0%	.	-	-	-
Oogheelkunde	2%	20	-	-	-
Orthopedie	6%	70	53	40	13
Pathologie	0%	.	-	-	-
Plastische chirurgie	2%	.	-	-	-
Radiologie	2%	20	14	13	-
Radiotherapie	3%	30	38	22	-

Vervolg tabel 4.6 De ontwikkeling in aantal fte in de periode 2012 – 2021 naar specialisme (opgehoogd)

Medisch specialistische zorg	Aandeel werkzaamen	Fte 2021	Fte 2019	Fte 2016	Fte 2012
Reumatologie	2%	20	28	21	11
Revalidatiegeneeskunde	5%	50	-	-	-
SEH	1%	.	13	10	-
Urologie	3%	30	17	20	-
Ziekenhuisgeneeskunde	0%	.	-	-	-
Andere specialisatie	10%	90	-	-	-

. Minder dan 10 waarnemingen.

- Geen waarneming in de enquête.

¹ In de vorige meting zijn de specialismen Klinische verloskunde en Obstetrie en gynaecologie samengenomen.

Bron: enquête Regioplan 2021

Voor de specialisme heelkunde, interne geneeskunde en oncologie is ook gevraagd naar specifieke deelgebieden waarin de PA's werkzaam zijn. Tabel 4.7 geeft de deelgebieden weer waarin de PA's heelkunde werkzaam zijn. Voor interne geneeskunde geldt dat door de vele deelgebieden en het relatief beperkte aantal respondenten in de meeste deelgebieden slechts één of twee respondenten werkzaam zijn. Voor oncologie is het absolute aantal respondenten te laag om een betrouwbare uitsplitsing te maken naar deelgebieden.

Tabel 4.7 Deelgebieden waarin PA's heelkunde werkzaam zijn als percentage van het aantal PA's heelkunde (opgehoogd)

Heelkunde	%
Geen specifiek deelgebied	10%
Chirurgische oncologie	21%
Vaatchirurgie	26%
Gastro-intestinale chirurgie	26%
Traumachirurgie	23%
Kinderchirurgie	-
Longchirurgie	-
Ander deelgebied	14%

- Geen waarneming in de enquête.

Bron: enquête Regioplan 2021

De PA's die in een ziekenhuis werken, zijn meestal (86%) in loondienst van het ziekenhuis. Ruim 10 procent is in loondienst van een MSB/maatschap van geneeskundig specialisten.

Tabel 4.8 Type dienstverband van PA(s) werkzaam in een ziekenhuis (gewogen en afgerond op tietallen)

	Aantal werkzaamen	%
Loondienst MSB/maatschap van een ziekenhuis	130	12%
Loondienst van het ziekenhuis	920	86%
Werkzaam als zelfstandige	.	0%
Overige dienstverbanden	80	8%
Totaal¹	1.070	

. Minder dan 10 waarnemingen in de enquête.

¹ In de totaal kolom tellen mensen die in meerdere sectoren werkzaam zijn één keer mee. Hierdoor telt het aantal werkzame personen op tot een hoger aantal dan weergegeven bij het totaal.

Bron: enquête Regioplan 2021

4.3 Huisartsenzorg

In de huisartsenzorg werken ruim 200 PA's, voor 17 procent van deze PA's geldt dat ze ook nog in een andere sector werken, vooral in de VVT en de medisch specialistische zorg. Het aantal fte heeft uitsluitend betrekking op de uren die ze werken in de huisartsenzorg. De mannelijke PA's zijn in de minderheid en werken gemiddeld bijna een halve dag meer per week dan hun vrouwelijke collega's.

Tabel 4.9 Het aantal, aantal fte's (opgehoogd en afgerond op tientallen) en gemiddeld aantal fte (deeltijdfactor) naar geslacht 2021

Huisartsenzorg	Aantal werkzamen	Aantal fte	Deeltijd factor
Vrouw	180	130	0,74
Man	30	20	0,84
Anders	.	.	.
Totaal¹	210	160	0,76

. Minder dan 10 waarnemingen in de enquête.

¹ De totaalkolom is inclusief de respondenten van wie het geslacht onbekend of anders is.

Bron: enquête Regioplan 2021

In tabel 4.10 staat in wat voor soort praktijk de PA's in de huisartsenzorg werkzaam zijn. Er zijn geen grote verschillen in het totaal aantal fte naar setting. De meeste PA's werken (ook) op de huisartsenpost.

Tabel 4.10 Het aandeel werkzamen, aantal fte's (opgehoogd en afgerond op tientallen) en gemiddeld aantal fte (deeltijdfactor) naar setting waarin de huisartsenzorg wordt verricht in 2021

Huisartsenzorg	Aandeel werkzamen	Aantal fte	Deeltijd factor
Huisartsenpost	31%	20	0,26
Huisartsenpraktijk: Solopraktijk	25%	40	0,68
Huisartsenpraktijk: Duopraktijk	18%	30	0,76
Huisartsenpraktijk: Groepspraktijk	21%	30	0,63
Huisartsenpraktijk: Gezondheidscentrum	24%	40	0,73
Huisartsenpraktijk: Zorggroep	2%	.	.
Anderhalvelijnszorg	4%	.	.
Andere setting	5%	.	.
Totaal²	210	160	0,76

. Minder dan 10 waarnemingen in de enquête.

² In de totaalkolom tellen mensen die in meerdere sectoren werkzaam zijn één keer mee. Hierdoor telt het aantal werkzame personen op tot een hoger aantal dan weergegeven bij het totaal.

4.4 VVT

In de VVT werken ruim honderd PA's. Ook in deze sector zijn vrouwen in de meerderheid. Vrijwel alle PA's in de VVT werken (ook) in een verpleeghuis (96%). In de meting in 2019 is uitsluitend gerapporteerd over de verpleeghuiszorg. Hier waren destijds minder dan dertig PA's werkzaam. Dit betekent dat het aantal PA's in de periode 2019 t/m 2021 in de verpleeghuiszorg meer dan verdriedubbeld is.

Tabel 4.11 Het aantal werkzamen, aantal fte's (opgehoogd en afgerond op tientallen) en gemiddeld aantal fte (deeltijdfactor) naar geslacht 2021

VVT	Aantal werkzamen	Aantal fte	Deeltijd factor
Vrouw	70	60	0,78
Man	30	30	0,88
Totaal	110	80	0,81

Bron: enquête Regioplan 2021

4.5 GHZ, GGZ, sociale geneeskunde en overige sectoren

Het aantal respondenten werkzaam in de gehandicaptenzorg, de GGZ, de sociale geneeskunde en de overige sectoren is te klein om afzonderlijk over te rapporteren.⁶ In totaal werken in deze sectoren 110 PA's. Het aantal mannelijke PA's in deze sectoren is relatief hoog (zie ook tabel 4.12).

Tabel 4.12 Het aantal werkzamen, aantal fte's (opgehoogd en afgerond op tientallen) en gemiddeld aantal fte (deeltijdfactor) naar geslacht 2021

GHZ, GGZ, sociale geneeskunde en overige sectoren	Aantal werkzamen	Aantal fte	Deeltijd factor
Vrouw	70	60	0,79
Man	40	30	0,82
Totaal¹	110	90	0,80

. minder dan 10 waarnemingen in de enquête.

¹ De totaalkolom is inclusief de respondenten van wie het geslacht onbekend of anders is.

Bron: enquête Regioplan 2021

⁶ Voor de verschillende sectoren zijn bijbehorende settings uitgevraagd. Derhalve kunnen we deze settings niet samenvoegen.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Leeftijd en geslacht van de PA's

5

5 Leeftijd en geslacht van de PA's

In dit hoofdstuk beschrijven we de kenmerken van de werkzame PA's naar leeftijd en geslacht. Na een beschrijving van de groep als geheel in paragraaf 5.1 volgt de beschrijving per werkveld (paragraaf 5.2 en verder).

5.1 Leeftijd en geslacht van de werkzame PA's

Tabel 5.1 laat de leeftijdsverdeling zien van de werkzame PA's. De gemiddelde leeftijd van de PA's is 45 jaar. Het aantal werkzame PA's in de leeftijdscategorie 40-45 jaar is het grootst, met twintig procent. In 2019 zaten deze PA's in de leeftijdscategorie 35-39 jaar en waren toen met 22 procent de grootste leeftijdscategorie. Twee derde van de PA's (67%) is jonger dan vijftig jaar. In 2019 was nog bijna driekwart (73%) jonger dan vijftig jaar.

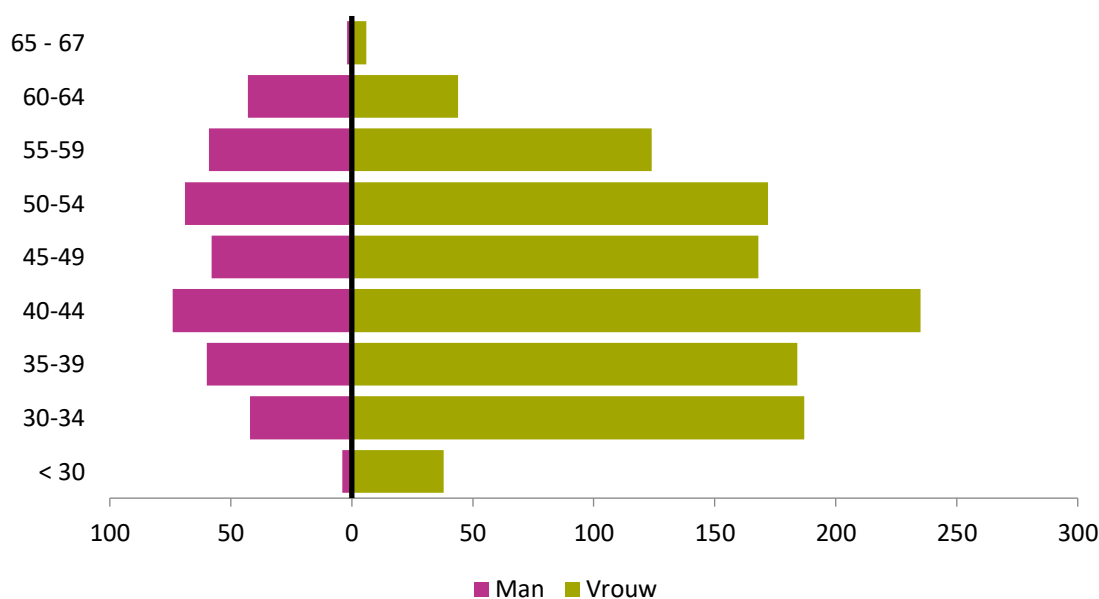
Tabel 5.1 Leeftijdsverdeling van de werkzame PA's 2021 (opgehoogd)

Leeftijdscategorie	Aantal werkzame PA	Aandeel	Cumulatief aandeel
25-29 jaar	40	3%	3%
30-34 jaar	230	15%	17%
35-39 jaar	240	15%	33%
40-44 jaar	310	20%	52%
45-49 jaar	230	14%	67%
50-54 jaar	240	15%	82%
55-59 jaar	190	12%	94%
60-65 jaar	90	5%	99%
65-67 jaar	10	1%	100%
Subtotaal	1580	100%	
Onbekend	10		
Totaal	1.590		

Bron: enquête Regioplan 2021

Bijna driekwart van de werkzame PA's is vrouw (74%). Dit is ongeveer gelijk aan 2019, toen was 73 procent werkzaam als PA vrouw. In figuur 5.1 zien we de leeftijd- en geslachtsverdeling van de werkzame PA's. We zien dat zowel bij de mannen als bij de vrouwen het grootste aandeel werkzame PA's tussen de veertig en 45 jaar is.

Figuur 5.1 Leeftijd- en geslachtsverdeling van de werkzame PA's (opgehoogd)

Bron: enquête Regioplan 2021

In tabel 5.2 zijn de werkzame PA en/of (PA) klinisch verloskundige naar geslacht weergegeven. Naar verhouding werken vrouwen vaker als (PA) klinisch verloskundige (93%).

Tabel 5.2 De verdeling werkzame PA en/of (PA) klinisch verloskundige naar geslacht (opgehoogd)

	Vrouw	Man	Anders / Geen ant- woord	Aantal werk- zamen
Werkzaam als Physician Assistant	73%	27%	1%	1.510
Werkzaam als (PA) klinisch verloskundige	93%	7%	0%	40
Werkzaam zowel als Physician Assistant als (PA) klinisch verloskundige	91%	9%	0%	30
Totaal	73%	26%	1%	1.590

Bron: enquête Regioplan 2021

Vrouwen werken gemiddeld 0,88 fte als PA en/of (PA) klinische verloskundige, waar mannen gemiddeld 0,97 fte werken. Omdat niet van alle respondenten het geslacht bekend is, tellen de aantallen in tabel 5.3 niet op tot het eerder gepresenteerde totaal aantal en gemiddeld aantal fte.

Tabel 5.3 Aantal fte naar geslacht (opgehoogd en afgerond op tientallen)

	Vrouw	Man
Aantal fte*	1.030	400
Gemiddeld aantal fte	0,88	0,97

* Gebaseerd op het aantal uren dat een respondent werkt, waarbij 36 uur of meer gelijk is aan 1 fte.

Bron: enquête Regioplan 2021

5.2 Leeftijdverdeling naar sector

In tabel 5.4 staat de leeftijdsverdeling naar sector. Gelet op het relatief kleine aantal respondenten per leeftijdscategorie en sector moeten de verschillen in percentages met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Tabel 5.4 Leeftijdverdeling van de werkzame PA's 2021 naar sector (opgehoogd)

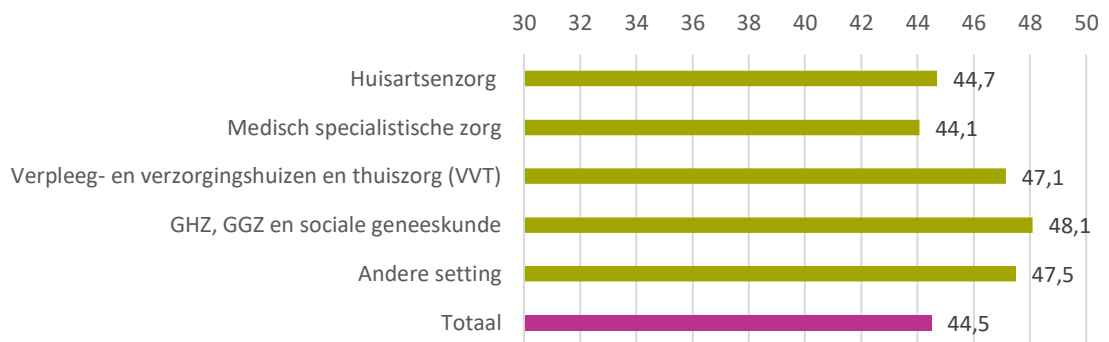
	Medisch specialistische zorg	Huisartsenzorg	VVT	GHZ, GGZ en soci- ale geneeskunde
jonger dan 30 jaar	3%	2%	-	5%
30-34 jaar	15%	18%	10%	-
35-39 jaar	16%	9%	17%	14%
40-44 jaar	21%	21%	11%	13%
45-49 jaar	15%	14%	16%	15%
50-54 jaar	15%	18%	17%	27%
55-59 jaar	11%	8%	21%	16%
60-65 jaar	4%	8%	6%	10%
65-67 jaar en onbekend	1%	1%	2%	-
Totaal	100%	100%	100%	100%

- Geen respondenten in de enquête.

Bron: enquête Regioplan 2021

In figuur 5.2 wordt de gemiddelde leeftijd per werkveld weergegeven. In het werkveld medisch specialistische zorg is de gemiddelde leeftijd met 44,1 jaar het laagst. Door het grote aandeel PA's dat in de medisch specialistische zorg werkzaam is, ligt de gemiddelde leeftijd van alle PA's hier met 44,5 jaar dichtbij.

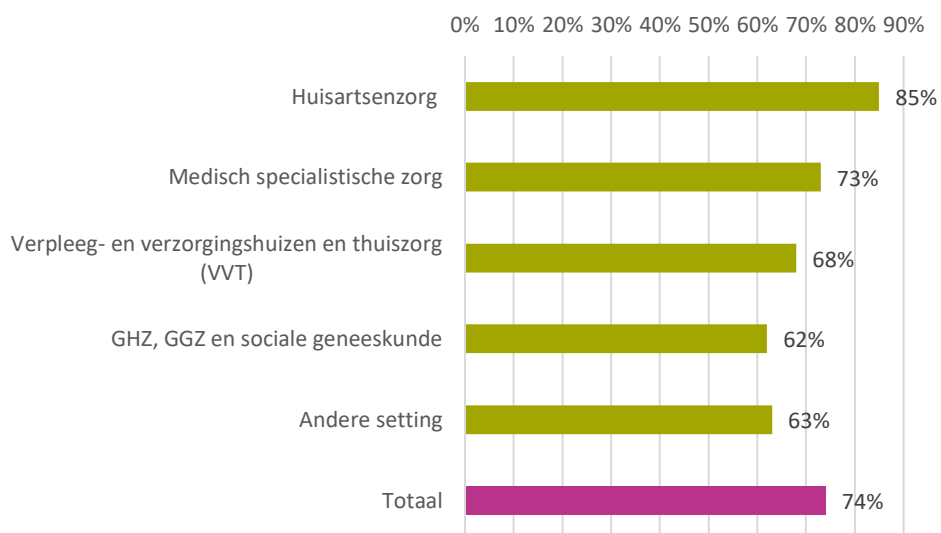
Figuur 5.2 De gemiddelde leeftijd per werkveld (gewogen)

Bron: enquête Regioplan 2021

Het aandeel vrouwen per werkveld is weergegeven in figuur 5.3. Het aandeel vrouwen is relatief hoog in de huisartsenzorg met 85 procent.

Figuur 5.3 Aandeel vrouwen per werkveld (gewogen)

Bron: enquête Regioplan 2021

Tussen de specialisaties binnen de medisch specialistische zorg zijn de verschillen in gemiddelde leeftijd en het aandeel vrouwen op het eerste gezicht groot. Dit kan deels vertekend zijn door het relatief lage aantal respondenten per specialisme. In tabel 5.5 presenteren we deze cijfers voor de specialisaties waarvoor meer dan tien PA's de vragenlijst hebben ingevuld.

Tabel 5.5 Gemiddelde leeftijd een aandeel vrouwen naar specialisme (gewogen)

	Gemiddelde leeftijd	Aandeel vrouwen
Anesthesiologie	48,2	40%
Cardiologie	48,5	56%
Cardio-thoracale chirurgie	46,8	46%
Dermatologie en venerologie	42,9	95%
Heelkunde	41,0	83%
Interne geneeskunde	45,5	67%
Kindergeneeskunde	45,5	64%
Klinische genetica	50,7	80%
Klinische geriatrie	47,5	74%
Klinische verloskunde	42,4	88%
Longziekten en tuberculose	45,5	77%
Maag-darm-leverziekten	43,9	86%
Neurochirurgie	42,7	89%
Neurologie	44,9	78%
Obstetrie en gynaecologie	41,1	96%
Oogheelkunde	35,9	84%
Orthopedie	39,1	78%
Radiologie	43,5	56%
Radiotherapie	38,4	80%
Reumatologie	43,5	74%
Revalidatiegeneeskunde	46,3	59%
Urologie	44,6	51%

Werkzaamheden en patiënten

6

6 Werkzaamheden en patiënten

In dit hoofdstuk bespreken we de taken en werkzaamheden van de PA's en de kenmerken van hun patiënten. In paragraaf 6.1 staat de tijd die PA's aan hun huidige werkzaamheden besteden centraal. De kenmerken van de patiënten van de PA's worden beschreven in paragraaf 6.2.

6.1 Taken en werkzaamheden

Taken die de meeste PA's hebben zijn consulten/spreekuur/visites en patiëntgebonden administratie. Ook besteden de meeste PA's tijd aan overleg en werkgroepen. Vervolgens hebben de PA's aangegeven aan welke vijf taken, de zogenoemde top 5, ze de meeste werktijd besteden. Bij meer dan de helft van de PA's horen consulten/spreekuur/visite en patiëntgebonden administratie tot de top 5 van taken qua tijdsbesteding. In kolom 3 van tabel 6.1 staat de tijd die PA's gemiddeld aan deze taak kwijt zijn als deze taak tot hun top 5 behoort. Taken uit de top 5 waaraan relatief veel tijd wordt besteed zijn consulten/spreekuur/visite (gemiddeld 40% van de werktijd), vervullen van de functie van zaalarts (gemiddeld 36%) en ANW-diensten (23%).⁷

Tabel 6.1 Taken waar PA's werktijd aan besteden (gewogen)

	% PA dat werktijd besteedt aan taak	% PA top 5 taakbesteding qua tijd	Gemiddeld percentage van de werktijd die PA's aan top 5 taak besteden
Consulten/spreekuur/visite	91%	59%	40%
Vervullen functie van zaalarts	42%	32%	36%
Beleid en projecttaken (innovatie, verbetering kwaliteit/organisatie van zorg)	57%	25%	11%
Deelname aan werkgroepen/commissies	60%	21%	8%
Overleg/afstemming (MDO, intercollegiaal overleg, FTO)	71%	42%	11%
Wetenschappelijk onderzoek	22%	6%	12%
Het geven van onderwijs/deskundigheidsbevordering collega's	52%	12%	7%
ANW-diensten (avond-, nacht-, weekend-diensten)	18%	13%	23%
Leidinggevende/managementtaken	7%	3%	13%
Het begeleiden van ANIOS/AIOS en/of co-assistenten	55%	27%	9%
Het begeleiden van PA's in opleiding	42%	12%	8%
Patiëntgebonden administratie	84%	56%	19%
Overhead (bv. eigen scholing, niet-patiëntgebonden administratie, periodieke afstemming met leidinggevende(n))	59%	20%	7%
Anders	11%	6%	25%

Bron: enquête Regioplan 2021

In tabel 6.2 zien we de verwachting van de PA's over hun tijdsbesteding over vijf jaar. Met uitzondering van het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek geldt voor de meerderheid van de PA's dat zij verwachten over vijf jaar ongeveer evenveel tijd kwijt te zijn aan de verschillende taken. Aan beleid en projecttaken en het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek wordt door een derde van de PA's een toename van de tijdsbesteding verwacht. Aan het begeleiden van PA's en het doen van ANW-diensten verwacht ruim een vijfde minder werktijd te gaan besteden over vijf jaar.

⁷ Van de PA's die aangeven dat ANW-diensten tot de top 5 van hun taakbesteding qua tijd behoren, werkt 74 procent in de medisch specialistische zorg, 13 procent in de huisartsenzorg, 11 procent in de VVT en 9 procent in de GHZ, de GGZ, de sociale geneeskunde en de overige sectoren (omdat PA's in meerdere sectoren werkzaam kunnen zijn tellen de percentages op tot meer dan 100%).

Tabel 6.2 Verwachting te besteden tijd aan bepaalde taken over vijf jaar*

	Veel meer	Meer	Ongeveer evenveel	Minder	Veel minder
Consulten/spreekuur/visite	3%	18%	70%	10%	0%
Vervullen functie van zaalarts	1%	9%	73%	16%	1%
Beleid en projecttaken (innovatie, verbetering kwaliteit/organisatie van zorg)	2%	34%	59%	5%	1%
Deelname aan werkgroepen/commissies	0%	30%	66%	3%	1%
Overleg/afstemming (MDO, intercollegiaal overleg, FTO)	0%	15%	81%	3%	1%
Wetenschappelijk onderzoek	7%	34%	40%	15%	4%
Het geven van onderwijs/deskundigheidsbevordering collega's	1%	29%	64%	5%	1%
ANW-diensten	2%	7%	67%	22%	2%
Leidinggevende/managementtaken	9%	9%	67%	11%	4%
Het begeleiden van ANIOS/AIOS en/of co-assistenten	1%	16%	76%	7%	0%
Het begeleiden van PA in opleiding	1%	13%	58%	25%	4%
Patiëntgebonden administratie	6%	25%	60%	9%	0%
Overhead (b.v. eigen scholing, niet-patiëntgebonden administratie, periodieke afstemming met leidinggevende(n))	0%	13%	80%	6%	0%

* Deze vraag is uitsluitend gesteld aan de PA's die verwachten over vijf jaar nog werkzaam te zijn als PA en die deze taak nu uitoefenen. De percentages zijn exclusief de respondenten die hebben aangegeven dat ze niet weten hoe de tijdsbesteding aan deze taak zich ontwikkelt.

Bron: enquête Regioplan 2021

Taakverdeling

In de enquête is de respondenten gevraagd om een schatting te geven van het deel van de werktijd dat besteed wordt aan taken die door artsen werden uitgevoerd vóór de inzet van PA's binnen de afdeling/organisatie. De schattingen lopen uiteen van nul tot honderd procent: gemiddeld besteden de PA's 85 procent van de werktijd hieraan.

In vergelijking met een arts besteedt ongeveer de helft van PA's evenveel tijd aan deze taken als een arts en ruim veertig procent geeft aan meer tijd hieraan te besteden. De respondenten die meer tijd besteden aan deze taken geven aan gemiddeld ongeveer dertig procent meer tijd te besteden.

Over vijf jaar verwacht meer dan de helft (60%) van de PA's dat PA's binnen de eigen afdeling/organisatie nog meer taken zullen uitvoeren die nu door artsen worden uitgevoerd.

Binnen de eigen afdeling/organisatie werken gemiddeld twaalf gediplomeerde PA's. Ongeveer zestig procent verwacht meer inzet van gediplomeerde PA's over vijf jaar: zij schatten de verwachte extra inzet op ruim zestig procent. Een enkeling verwacht minder inzet van gediplomeerde PA's over vijf jaar.

Medisch specialistische zorg

In tabel 6.3 staan de vijf taken die het vaakst genoemd zijn als taken waaraan PA's in de medisch specialistische zorg hun tijd besteden met bijbehorende gemiddelde tijdsbesteding.

Tabel 6.3 Top 5 taken waar PA's werktijd aan besteden (gewogen)

Medisch specialistische zorg	% PA top 5 taakbesteding qua tijd	Gemiddeld percentage van de werktijd die PA's aan top 5 taak besteden
Consulten/spreekuur/visite	61%	40%
Patiëntgebonden administratie	58%	19%
Overleg/afstemming (MDO, intercollegiaal overleg, FTO)	41%	10%
Vervullen functie van zaalarts	37%	37%
Het begeleiden van ANIOS/AIOS en/of co-assistenten	32%	9%

Bron: enquête Regioplan 2021

De PA's in de medisch specialistische zorg besteden volgens eigen schatting gemiddeld 84 procent van hun tijd aan taken die eerst door medisch specialisten werden uitgevoerd. Ongeveer 45 procent van de PA's besteedt evenveel tijd aan deze taken als een arts; eenzelfde percentage geeft aan hier meer tijd aan te besteden. De PA's die aangeven gemiddeld meer tijd aan te besteden dan een arts, besteden gemiddeld ruim 30 procent meer tijd aan deze taken.

Ruim veertig procent van de PA's in de medisch specialistische zorg registreert de verrichtingen altijd op een eigen AGB-code en bijna vijftien procent doet dit meestal. Bijna veertig procent geeft aan eindverantwoordelijk te zijn voor de zorgactiviteiten die hij of zij zelfstandig uitvoert.

Voor de komende vijf jaar verwacht ruim zestig procent van de PA's in de medisch specialistische zorg dat ze waarschijnlijk nog meer taken gaan uitvoeren die eerst door artsen werden uitgevoerd. De meerderheid verwacht dan ook een stijging van de inzet van PA's.

Huisartsenzorg

De eerste drie taken waaraan PA's binnen de huisartsenzorg het vaakst het meeste tijd besteden zijn gelijk aan die binnen de medisch specialistische zorg. Binnen deze taken wordt veruit de meeste tijd besteed aan consulten/spreekuur/visite.

Tabel 6.4 Top 5 taken waar PA's werktijd aan besteden (gewogen)

Huisartsenzorg	% PA top 5 taakbesteding qua tijd	Gemiddeld percentage van de werktijd die PA's aan top 5 taak besteden
Consulten/spreekuur/visite	44%	56%
Patiëntgebonden administratie	39%	14%
Overleg/afstemming (MDO, intercollegiaal overleg, FTO)	29%	9%
Overhead (b.v. eigen scholing, niet-patiëntgebonden administratie, periodieke afstemming met leidinggevende(n))	25%	7%
Beleid en projecttaken (innovatie, verbetering kwaliteit/organisatie van zorg)	18%	11%

Bron: enquête Regioplan 2021

De PA's in de huisartsenzorg besteden gemiddeld negentig procent van hun tijd aan taken die voorheen door artsen werden uitgevoerd. Bijna twee derde van deze PA's geven aan dat ze aan deze taken ongeveer evenveel tijd besteden als een arts. Vrijwel alle overige PA's in de huisartsenzorg geven aan hier meer tijd aan te besteden.

Bijna zestig procent van de PA's verwacht dat ze de komende vijf jaar waarschijnlijk nog meer taken gaan uitvoeren die voorheen door een arts werden uitgevoerd, de overige PA's verwachten dat het aantal taken gelijk blijft. De verwachting over de inzet van PA's over vijf jaar is vrijwel gelijk verdeeld over de categorieën 'nauwelijks veranderingen' en 'meer PA's'.

VVT

In de VVT besteden de PA's het vaakst de meeste tijd aan overleg/afstemming en patiëntgebonden administratie. Gemiddeld wordt de meeste tijd besteed aan het vervullen van de functie van zaalarts.

Tabel 6.5 Top 5 taken waar PA's werktijd aan besteden (gewogen)

VVT	% PA top 5 taakbesteding qua tijd	Gemiddeld percentage van de werktijd die PA's aan top 5 taak besteden
Overleg/afstemming (MDO, intercollegiaal overleg, FTO)	72%	14%
Patiëntgebonden administratie	72%	23%
Consulten/spreekuur/visite	69%	32%
Vervullen functie van zaalarts	41%	36%
Deelname aan werkgroepen/commissies	24%	11%

Bron: enquête Regioplan 2021

PA's in de VVT besteden meer dan negentig procent van hun tijd aan taken die voorheen door een arts werden uitgevoerd. Ongeveer de helft van de PA's (51%) geeft aan hier meer tijd aan te besteden dan een arts, 43 procent besteedt hier evenveel tijd aan.

Ruim twee derde van de PA's verwacht de komende tijd meer taken te gaan overnemen van de arts, de overige PA's verwachten vrijwel allemaal dat het aantal taken gelijk blijft. Van de PA's verwacht bijna tachtig procent dat er over vijf jaar meer PA's worden ingezet in de VVT.

6.2 Patiëntkenmerken

Om te bepalen in hoeverre verwachte veranderingen in de omvang en de samenstelling van de bevolking leiden tot een veranderende zorgvraag, is in de enquête gevraagd naar het geslacht en de leeftijdscategorie van de patiënten voor de meest recente dag dat de PA met patiënten gewerkt heeft. De ervaring is dat nauwkeurige informatie van enkele patiënten betrouwbaarder is dan een globale inschatting van alle patiënten. Daarom is aan de respondenten gevraagd naar de kenmerken van hun patiënten op vier momenten gedurende de dag: de eerste op de dag, de laatste voor de lunch, de eerste na de lunch en de laatste op de dag.

Figuur 6.1 toont de spreiding van de patiëntenpopulatie van PA's naar leeftijd en geslacht. We zien een aantal verwachte patronen terug. Zo maken vrouwen rondom de zwangerschap relatief vaak gebruik van de zorg en op oudere leeftijd stijgt het zorggebruik waarbij de stijging van de mannen gemiddeld iets jonger begint. De bijbehorende percentages staan in bijlage 2.

Figuur 6.1 Demografische kenmerken patiëntenpopulatie van Physician Assistants in percentages van het totale aantal patiënten (gewogen)

Bron: enquête Regioplan 2021

De kenmerken van de patiënten in de medisch specialistische zorg en de huisartsenzorg zijn grotendeels vergelijkbaar met het algemeen beeld (zie bijlage 2 voor de details).

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Loopbaanpaden

7

7 Loopbaanpaden

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bespreken we de loopbanen en de arbeidsmarktsituatie van de werkzame PA(s). De volgende voor de ramingen benodigde gegevens worden in dit hoofdstuk besproken:

- gemiddelde daadwerkelijke opleidingsduur over de meest recente vijf afgeronde cohorten;
- aantal PA werkzaam in andere sector dan opleidingssector;
- status alumni niet werkzaam in beroep;
- registratie in BIG;
- setting waarbinnen werkzaam (bijv. UMC, ZBC of algemeen ziekenhuis);
- specialisme waarbinnen werkzaam;
- waar in dienstverband binnen MSZ (MSB, ziekenhuis, zelfstandige).

7.2 Opleidingsduur

De respondenten is gevraagd wanneer ze begonnen zijn met de masteropleiding Physician Assistant en wanneer ze het diploma van de opleiding hebben behaald. Met behulp van deze gegevens is de daadwerkelijke opleidingsduur over de meest recente vijf afgeronde cohorten berekend (2013-2018). Gemiddeld ronden respondenten hun opleiding tot PA af in 2,5 jaar. Dat komt overeen met de nominale opleidingsduur.

Ook in de microdata-analyse is de gemiddelde opleidingsduur berekend door het verschil te nemen tussen de datum waarop de opleiding is begonnen en deze te vergelijken met de datum van diplomering. De gemiddelde opleidingsduur was 29,8 maanden, wat eveneens neerkomt op 2,5 jaar.

7.3 Werkzaam in een andere sector

Aan de werkzame alumni PA is gevraagd in welke sector men opgeleid is tot Physician Assistant / (PA) klinisch verloskundige en in welke sector men werkzaam is. Naar verhouding zijn de meeste PA's opgeleid in de medisch specialistische zorg. Van hen werken er op dit moment nog 1.290 als PA, waarvan acht procent momenteel in een andere sector werkt dan de medisch specialistische zorg. Voor andere sectoren zijn de verschillen tussen opleidingssector en sector waarin de PA's werkzaam zijn groter, maar door de relatief kleine aantallen PA's in deze sectoren is het totale aandeel werkzame PA's dat op dit moment in een andere sector dan de opleidingssector werkt negen procent.

Tabel 7.1 Aantal PA werkzaam in een andere sector dan opleidingssector (opgehoogd)

	Aantal alumni opgeleid in sector	Aantal werkzame alumni werkzaam naar opleidingssector ¹	Aandeel werkzaam in een ander sector %
Huisartsenzorg	190	180	18%
Medisch specialistische zorg	1.410	1.290	8%
Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)	50	50	16%
GHZ, GGZ en sociale geneeskunde	40	40	34%
Andere sector	110	80	42%
Totaal*	1.750	1.590	9%

¹ Dit is het aantal PA's dat is opgeleid in de betreffende sector en op dit moment nog werkt als PA ongeacht de sector.

* Totaal is lager dan de optelling van de sectoren, omdat PA's in meerdere sectoren kunnen zijn opgeleid.

Bron: enquête Regioplan 2021

Het absolute aantal respondenten dat een overstap heeft gemaakt van de opleidingssector naar de huidige sector is laag. Alleen voor de PA's opgeleid in de medisch specialistische zorg geldt dat meer dan tien respondenten een overstap hebben gemaakt naar de huisartsenzorg en de VVT. Van de huidige werkzame PA's die zijn opgeleid in de medisch specialistische zorg (totaal 1.290) heeft ongeveer drie procent de overstap gemaakt naar de huisartsenzorg en eenzelfde percentage naar de VVT. Van de PA's

die zijn opgeleid in de huisartsenzorg en de VVT en daar nu niet meer werkzaam zijn, werkt een ruime meerderheid nu in de medisch specialistische zorg.

7.4 Alumni niet werkzaam als PA

Zoals eerder besproken, is ongeveer negen procent van de alumni niet werkzaam als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige (zie tabel 3.1 in hoofdstuk 3). Het grootste deel hiervan is wel werkzaam in de zorg of in een veld gerelateerd aan de zorg, bijvoorbeeld zorg-gerelateerd onderwijs, beleid of onderzoek. Slechts een klein deel van de alumni werkt buiten de zorg of werkt niet.

Van de groep die niet werkzaam is als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige, geeft ruim zestig procent aan dat zij ooit wel als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige werkzaam zijn geweest na het behalen van hun diploma MPA. Deze groep is werkzaam geweest in de sector medisch specialistische zorg en huisartsenzorg en stroomde na gemiddeld vier jaar weer uit. De alumni die niet werkzaam zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige maar wel werkzaam zijn in de zorg, geven aan vooral als verloskundige of als adviseur werkzaam te zijn.

Van de respondenten die momenteel niet werkzaam zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige, is elf procent op zoek naar een baan in deze functie. Nog eens 22 procent wil in de toekomst (weer) gaan werken als PA, maar is momenteel niet op zoek naar een baan. 39 procent wil in de toekomst niet meer gaan werken in deze functie; 29 procent weet het nog niet.

7.5 Kwaliteitsregister en BIG-registratie

Aan de alumni van de masteropleiding MPA is gevraagd of men in het Kwaliteitsregister van de NAPA staat geregistreerd. Dat is bij de meeste PA's het geval, 94 procent is geregistreerd in het Kwaliteitsregister (zie tabel 7.2). Verder geeft vier procent aan niet geregistreerd te staan in het Kwaliteitsregister, maar wel te voldoen aan de eisen en drie procent voldoet (nog) niet aan de eisen.

Van de werkzame (PA) klinisch verloskundigen is 63 procent geregistreerd en van de PA's 98 procent.

Tabel 7.2 Registratie in het Kwaliteitsregister: aantal en aandeel PA(s) (opgehoogd en afgerond op tientallen)

Geregistreerd in het Kwaliteitsregister	Aantal alumni	Aandeel
Ja	1.630	94%
Nee, omdat ik (nog) niet voldoe aan de eisen	40	3%
Nee, maar ik voldoe wel aan de eisen	70	4%
Totaal	1.750	100%

Bron: enquête Regioplan 2021

Ook is aan de alumni van de masteropleiding PA gevraagd of zij als Physician Assistant geregistreerd staan in het BIG-register. Het merendeel (98%) van de alumni geeft aan geregistreerd te zijn in het BIG-register (zie tabel 7.3). Hieronder valt ook de opleiding PA klinisch verloskundige.

Tabel 7.3 Registratie in het BIG-register: aantal en aandeel alumni (opgehoogd)

Geregistreerd in het BIG-register	Aantal alumni	Aandeel
Ja	1.660 ¹	98%
Nee, omdat ik (nog) niet voldoe aan de eisen	32	2%
Nee, maar ik voldoe wel aan de eisen	9	1%
Totaal	1.700	100%

¹ Door afrondingsverschillen ligt het aantal BIG-geregistreerden tien hoger dan het aantal BIG-geregistreerden per 1 december 2021. Dit minimale verschil heeft geen noemenswaardige invloed op de resultaten.

Bron: enquête Regioplan 2021

In de CBS-microdata is ook gekeken hoeveel mensen met een MPA-diploma geregistreerd staan in het BIG-register. Dat waren in 2020 1.395 gediplomeerden, wat neerkomt op 94 procent van de gediplomeerden. Er zijn ook 46 BIG-geregistreerde PA's die geen MPA-opleiding hebben afgerond aan een van

de Nederlandse bekostigde onderwijsinstututen. Waarschijnlijk hebben zij hun opleiding afgerond voor 2006 en zijn derhalve niet terug te vinden in het diplomabestand van het CBS.

Tabel 7.4 Registratie in het BIG-register van gediplomeerden (2020)

	MPA-diploma		
	Ja	Nee	Totaal
Geregistreerd als Physician Assistant in BIG	Ja	1.395	1.441
	Nee	89	89
Totaal	1.484	46	1.530

Bron: analyse CBS-microdata Regioplan (2021)

7.6 Ervaren evenwicht op de arbeidsmarkt

De helft van PA's ervaart op dit moment een tekort op de landelijke arbeidsmarkt, 22 procent ervaart een evenwicht en 27 procent weet het niet (tabel 6.1). Vrijwel geen enkele PA ervaart een te groot aanbod (in totaal 8 respondenten). Binnen de medisch specialistische zorg ervaren relatief meer PA's een evenwicht (27%) dan in de andere sectoren. Binnen de VVT ervaren relatief de meeste PA's een tekort (83%).

Tabel 7.5 Ervaren evenwicht op de arbeidsmarkt per werkveld (gewogen)

	Ervaren evenwicht	Ervaren tekort	Ervaren te groot aanbod	Weet niet
Huisartsenzorg	7%	69%	-	24%
Medisch specialistische zorg (PA)	27%	41%	.	30%
Medisch specialistische zorg (PA KV)	18%	60%	.	16%
Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)	-	83%	-	17%
GHZ, GGZ en sociale geneeskunde	.	82%	.	.
Andere setting	30%	45%	-	26%
Totaal	22%	50%	1%	27%

- Antwoord is niet genoemd door respondenten.

. Minder dan tien respondenten hebben dit antwoord gegeven.

Bron: enquête Regioplan 2021

In tabel 7.6 verbijzonderen we het ervaren evenwicht op de arbeidsmarkt naar provincie. Vanwege het relatief lage aantal respondenten per provincie moeten de cijfers met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. In Flevoland (76%) en Utrecht (73%) ervaren relatief veel PA's een tekort. In Gelderland (31%) is volgens relatief veel PA's sprake van een evenwicht op de arbeidsmarkt.

Tabel 7.6 Ervaren evenwicht op de arbeidsmarkt per provincie

	Ervaren evenwicht	Ervaren tekort
Drenthe	20%	57%
Flevoland	0%	76%
Friesland	23%	47%
Gelderland	31%	45%
Groningen	10%	54%
Limburg	26%	40%
Noord-Brabant	18%	50%
Noord-Holland	22%	49%
Overijssel	21%	55%
Utrecht	9%	73%
Zeeland	20%	44%
Zuid-Holland	22%	46%
Totaal	22%	48%

Bron: enquête Regioplan 2021

Uitstroom en extern rendement

8

8 Uitstroom en extern rendement

In dit hoofdstuk gaan we in op het externe rendement en de uitstroomverwachtingen van PA(s). Het externe rendement geeft aan welk deel van de alumni na een bepaalde periode daadwerkelijk in het beroep werkzaam is. De uitstroomverwachting geeft weer hoe lang PA(s) zelf denken nog werkzaam te zijn in het beroep.

8.1 Uitstroomverwachting

Van de huidige PA's verwacht 86 procent dat zij over vijf jaar nog werkzaam zijn als PA. Over tien jaar is dit percentage 64 procent (tabel 8.1).

Tabel 8.1 Uitstroomverwachtingen werkzame alumni PA, naar geslacht (opgehoogd)

		Vrouw	Man	Totaal
Over vijf jaar nog werkzaam als Physician Assistant	Ja, waarschijnlijk wel	87%	83%	86%
	Nee, waarschijnlijk niet	4%	10%	6%
	Weet ik nog niet	9%	7%	9%
Over tien jaar nog werkzaam als Physician Assistant ¹	Ja, waarschijnlijk wel	65%	60%	64%
	Nee, waarschijnlijk niet	7%	12%	8%
	Weet ik nog niet	15%	10%	14%
Over vijftien jaar nog werkzaam als Physician Assistant ¹	Ja, waarschijnlijk wel	38%	34%	37%
	Nee, waarschijnlijk niet	12%	13%	12%
	Weet ik nog niet	15%	14%	15%
Over twintig jaar nog werkzaam als Physician Assistant ¹	Ja, waarschijnlijk wel	23%	19%	22%
	Nee, waarschijnlijk niet	8%	8%	8%
	Weet ik nog niet	7%	6%	7%

¹ Deze vraag is uitsluitend gesteld aan de PA's die aangaven waarschijnlijk nog te werken bij de vraag/periode hieraan voorafgaand.

Bron: enquête Regioplan 2021

Ook met de CBS-microdata is de uitstroomverwachting onderzocht. De alumni zijn uitgesplitst naar sociaal-economische positie en sector. Vervolgens is het aandeel alumni die als werknemer in een zorgsector werkzaam zijn uitgesplitst naar vijfjaarsleeftijdscategorie. Gelet op de aantallen kunnen we onderscheid maken naar: jonger dan 35 jaar, 35 tot 40 jaar, 40 tot 45 jaar, 45 tot 49 jaar en 50 jaar en ouder.⁸ De werkzaamheidspercentages uit 2021 per vijfjaarsleeftijdscategorie zijn vervolgens toegepast op de aantallen werkzame personen in de voorafgaande vijfjaarsleeftijdscategorie. Op die manier kan de werkzaamheid in 2021 geprojecteerd worden naar latere momenten. Uit de data komt naar voren dat 87 procent van de personen die nu werkzaam zijn naar verwachting over vijf jaar nog werkzaam zijn als PA; dertien procent is uitgestroomd. Na tien jaar wordt verwacht dat 75 procent van de personen die nu werkzaam zijn nog werkzaam is; 25 procent is uitgestroomd.

Tabel 8.2 Uitstroomverwachtingen werkzame alumni PA

	Verwachting na 5 jaar	Verwachting na 10 jaar
Uitstroom	13%	25%

Bron: analyse CBS-microdata door Regioplan (2021)

De verwachte uitstroompercentages op basis van de CBS-microdata verschillen met de percentages op basis van de enquête. Hiervoor zijn twee mogelijke verklaringen. Ten eerste geeft in de enquête een deel van de PA's aan niet te weten of ze na vijf respectievelijk 10 jaar nog aan het werk is. De verwachting is dat niet alle PA's die het nog niet weten uitstromen. Ten tweede houden de respondenten waarschijnlijk rekening met hun verwachte pensioendatum. Op het moment van bevragen was 10 procent van de respondenten 57 jaar of ouder en gaan dus hoogstwaarschijnlijk binnen 10 jaar met pensioen. In de CBS microdata zit vanwege de leeftijdsopbouw van de alumni nog nauwelijks uitstroom vanwege pensionering.

⁸ Doordat we slechts over drie voldoende gevulde vijfjaarsleeftijdscategorieën beschikken kunnen we alleen de uitstroomverwachtingen voor na vijf en tien jaar berekenen.

8.2 Extern rendement

Om het externe rendement te onderzoeken zijn de PA-alumni door de tijd gevolgd met CBS-microdata. Er is bepaald hoeveel alumni werkzaam zijn in loondienst op 1, 5, en 10 jaar na het behalen van hun diploma. Hierbij is verbijzonderd naar de volgende kenmerken:

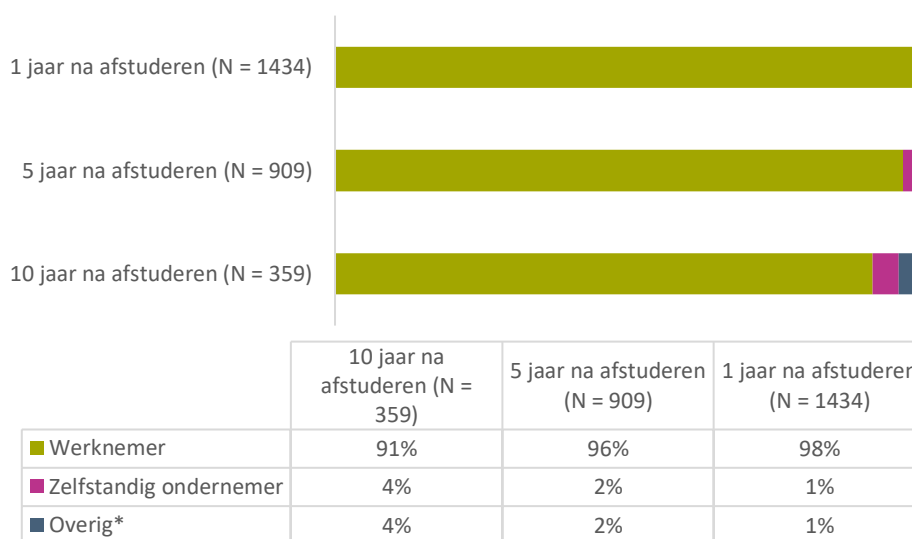
- sociaal-economische positie (werkzaam in loondienst, werkzaam als zelfstandige en overig);
- sector en cao van de werkende alumni.

Naarmate de analyse betrekking heeft op een moment dat verder van afstuderen af ligt, zijn er gegevens van minder alumni beschikbaar. Zo zijn er voor het moment één jaar na afstuderen gegevens beschikbaar van alle diplomajaargangen tussen 2006⁹ en 2019, maar voor het moment tien jaar na afstuderen kan alleen gekeken worden naar de diplomajaargangen 2006 tot en met 2010. Aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn van diplomajaargangen vóór 2006, kon het rendement vijftien jaar na diplomering niet worden berekend.

Sociaal economische positie

Het grootste deel van de alumni staat als werknemer in loondienst geregistreerd, ongeacht het aantal jaar na afstuderen. Naarmate het afstuderen langer geleden is, neemt het aandeel werknemers wel iets af, van 98 procent één jaar na afstuderen tot 91 procent tien jaar na afstuderen. Het aandeel alumni dat geregistreerd staat als zelfstandig ondernemer of onder de categorie 'overig' neemt iets toe, van twee procent één jaar na afstuderen tot acht procent tien jaar na afstuderen.

Figuur 8.1 Sociaal economische categorie van PA-alumni op 1, 5 en 10 jaar na afstuderen

* Onder overig vallen directeur-grotaandeelhouders, meewerkende gezinsleden, ontvangers van een werkloosheidsuitkering, ontvangers van ziekte-uitkering of arbeidsongeschiktheidsuitkering, ontvangers van pensioenuitkering, zonder inkomen, nog niet schoolgaand/scholier/student met (niet substantieel) of zonder inkomen en overig zonder inkomen.

Bron: analyse CBS-microdata door Regioplan (2021)

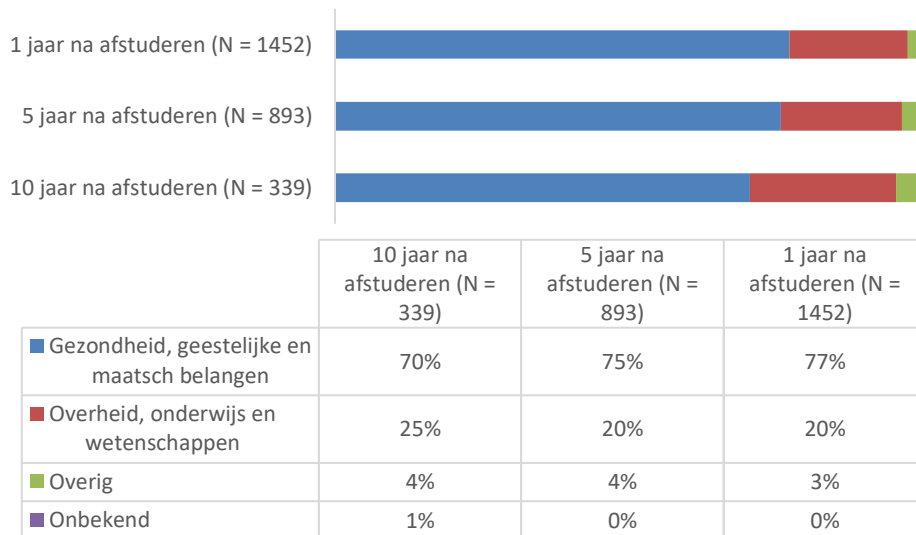
Sector en cao

Voor de werkzame alumni die werkzaam zijn is gekeken in welke sector zij werkzaam zijn, en onder welke cao zij werkzaam zijn, respectievelijk 1, 5 en 10 jaar na afstuderen. Het grootste deel van de alumni is, ongeacht het jaar na afstuderen, ofwel werkzaam in de sector gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen, ofwel in de sector overheid, onderwijs en wetenschappen. Deze sectoren omvatten onder andere ziekenhuizen en hogescholen. Het aandeel alumni dat in de sector gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen werkt is tien jaar na afstuderen afgenomen ten opzichte van

⁹ Diplomagegevens zijn beschikbaar vanaf 2006.

één en vijf jaar na afstuderen. Het aandeel alumni dat in de sector overheid, onderwijs en wetenschappen werkzaam is, neemt in die periode ongeveer met hetzelfde aandeel toe. Het aandeel alumni dat in een andere sector werkzaam is, of waarvan de sector onbekend is, neemt iets toe.

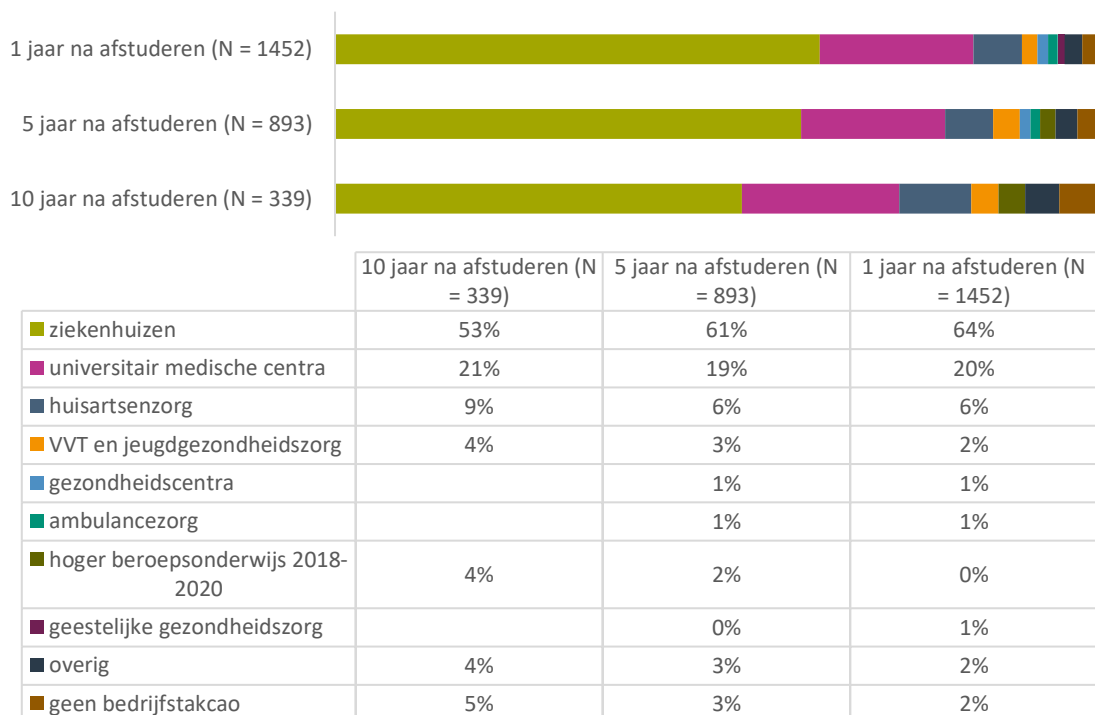
Figuur 8.2 Sector van werkzame PA-alumni op 1, 5 en 10 jaar na afstuderen

Bron: analyse CBS-microdata door Regioplan (2021)

Het merendeel van de PA-alumni is werkzaam onder een cao van een ziekenhuis of UMC. Eén jaar na afstuderen werkt 84 procent van de alumni onder één van deze twee cao's. Dit aandeel is tien jaar na afstuderen nog 74 procent. Over de jaren heen werkt tussen de acht en negen procent van de PA-alumni onder een huisartsenzorg- of gezondheidscentra-cao.

Figuur 8.3 Cao van werkzame PA-alumni op 1, 5 en 10 jaar na afstuderen

Bron: analyse CBS-microdata door Regioplan (2021)

Op basis van de bovenstaande gegevens kunnen we een berekening maken van het externe rendement. Het externe rendement na 1, 5, 10 jaar is daarbij gelijk aan het aandeel alumni die als werknemer werkzaam zijn in de sectoren gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen of overheid, onderwijs en wetenschappen. Het rendement is een combinatie van de figuren 8.1 en 8.2. Dit komt neer op een extern rendement van 95 procent na 1 jaar, 92 procent na 5 jaar, en 87 procent na 10 jaar.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Conclusie

9

9 Samenvatting van de resultaten

9.1 Inleiding

In 2019 heeft het Capaciteitsorgaan op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor het eerst richtinggevende ramingen uitgebracht voor de beroepen Physician Assistant (PA) en verpleegkundig specialist algemene gezondheidszorg (VS-AGZ). Sinds 2011 monitort het Capaciteitsorgaan al het aantal werkzamen en instroom in de opleidingen voor deze beroepen. In het verlengde hiervan heeft het ministerie van VWS het Capaciteitsorgaan begin 2020 gevraagd structureel ramingen voor de beroepen PA en VS uit te brengen. Voor de ramingen van 2022 heeft Regioplan onderzoek gedaan onder de alumni van de opleidingen tot PA en VS-AGZ. Deze rapportage gaat in op de resultaten voor Physician Assistants. De resultaten voor verpleegkundig specialisten staan in een separaat rapport.

9.2 Conclusies

Hieronder presenteren we de belangrijkste resultaten uit het onderzoek. Dat doen we aan de hand van de volgende onderwerpen: arbeidsmarktkenmerken, loopbaanpaden, registratie in BIG- of kwaliteitsregister, evenwicht op de arbeidsmarkt, tijdsbesteding, taakverdeling en uitstroomverwachting.

Arbeidsmarktkenmerken

Per 1 januari 2022 zijn er in Nederland **1.590 personen werkzaam als PA**. Van de gediplomeerde PA's in de enquête zijn iets meer dan negen op de tien werkzaam als PA en/of (PA) klinisch verloskundige. Vrijwel allemaal zijn ze BIG-geregistreerd. Meer dan negen op de tien van de BIG-geregistreerde PA's werkt als PA en/of (PA) klinisch verloskundige. Van de 1.590 personen zijn er (afgerond op tientallen) 1.210 werkzaam in de medisch specialistische zorg, 210 in de VVT en 120 in de sectoren GGZ, GHZ, en sociale geneeskunde samengenomen.

De **deeltijdfactor** is in de medisch specialistische zorg met 0,92 het hoogst en in de VVT met 0,73 het laagst. Van de 1.590 PA's is bijna driekwart **vrouw** en een kwart man. Mannen werken gemiddeld 0,97 fte en vrouwen 0,88 fte. Meer dan de helft van de PA's is **jonger dan 45 jaar**. Als we kijken naar spreiding over **provincies** valt op dat per 100.000 inwoners er relatief veel PA's in Friesland en Groningen werken (13 per 100.000 inwoners) en relatief weinig PA's in Zeeland (4 per 100.000 inwoners).

Om de **ontwikkeling** van het aantal PA's vast te stellen vergelijken we 2012 met 2016 en vergelijken we 2019 met 2021. Dit omdat personen met een diploma (PA) klinisch verloskundige die aangaven niet als PA maar als klinisch verloskundige werkzaam te zijn in 2012 en 2016 niet en in 2019 en 2021 wel werden meegenomen. Het aantal werkzame PA's is tussen 2012 en 2016 met 119 procent gestegen van 347 PA's naar 762. Tussen 2019 en 2021 is het aantal werkzame PA's gestegen van 1.058 naar 1.590 (50%).

Loopbaanpaden

De gemiddelde **opleidingsduur** van PA's is 2,5 jaar. Aan de werkzame alumni is gevraagd in welke sector men opgeleid is tot Physician Assistant / (PA) klinisch verloskundige en in welke **sector** men werkzaam is. Naar verhouding zijn de meeste PA's opgeleid in de medisch specialistische zorg. Van hen werkt acht procent momenteel in een andere sector. Voor andere sectoren zijn de verschillen tussen opleidingssector en sector waarin de PA's werkzaam zijn groter, maar door de relatief kleine aantallen PA's in deze sectoren is het totale aandeel werkzame PA's dat op dit moment in een andere sector dan de opleidingssector werkt negen procent.

Ongeveer negen procent van de alumni is niet werkzaam als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige. Het grootste deel hiervan is wel werkzaam in de zorg of in een veld gerelateerd aan de zorg, bijvoorbeeld zorggerelateerd onderwijs, beleid of onderzoek.

Van de groep die niet werkzaam is als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige, geeft ruim zestig procent aan ooit wel als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige werkzaam te zijn geweest na het behalen van de MPA-diploma. Deze groep is werkzaam geweest in de sector medisch specialistische zorg en huisartsenzorg en stroomde na gemiddeld vier jaar weer uit. De alumni die niet werkzaam

zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige maar wel werkzaam zijn in de zorg, geven aan vooral als verloskundige of als adviseur te werken.

Van de respondenten die momenteel niet werkzaam zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige, is elf procent op zoek naar een baan in deze functie. Nog eens 22 procent wil in de toekomst (weer) gaan werken als PA, maar is momenteel niet op zoek naar een baan. 39 procent wil in de toekomst niet meer gaan werken in deze functie; 29 procent weet het nog niet.

Uit de CBS-analyse blijkt dat het grootste deel van de alumni als **werknemer in loondienst** geregistreerd staat, ongeacht het aantal jaar na afstuderen. Naarmate het afstuderen langer geleden is, neemt het aandeel werknemers wel iets af, van 98 procent één jaar na afstuderen tot 91 procent tien jaar na afstuderen. Het aandeel alumni dat geregistreerd staat als zelfstandig ondernemer of onder de categorie 'overig' neemt iets toe, van twee procent één jaar na afstuderen tot acht procent tien jaar na afstuderen.

Registratie in BIG- of kwaliteitsregister

Ook is aan de alumni van de masteropleiding PA gevraagd of zij als Physician Assistant geregistreerd staan in het **BIG-register**. Het merendeel (98%) van de alumni geeft aan geregistreerd te zijn in het BIG-register. Hieronder valt ook de opleiding PA klinisch verloskundige. Aan de alumni van de masteropleiding MPA is gevraagd of men in het **Kwaliteitsregister van de NAPA** staat geregistreerd. Dat is bij de meeste PA's het geval, 94 procent is geregistreerd in het Kwaliteitsregister. Verder geeft vier procent aan niet geregistreerd te staan in het Kwaliteitsregister, maar wel te voldoen aan de eisen en drie procent voldoet (nog) niet aan de eisen. Van de werkzame (PA) klinisch verloskundigen is 63 procent geregistreerd en van de PA's 98 procent.

In de CBS-microdata is ook gekeken hoeveel mensen met een MPA-diploma geregistreerd staan in het BIG-register. Dat waren in 2020 1.395 gediplomeerden, wat neerkomt op 94 procent van de gediplomeerden. Er zijn ook 49 BIG-geregistreerde PA's die geen MPA-opleiding hebben afgerond aan een van de Nederlandse bekostigde onderwijsinstellingen. Mogelijk zijn zij in het buitenland gediplomeerd of is gebruikgemaakt van andere mogelijkheden om bevoegdheden om te zetten tot een BIG-registratie.

Evenwicht op de arbeidsmarkt

Ruim vijftig procent van de PA's ervaart op dit moment een **tekort** op de landelijke arbeidsmarkt, 22 procent ervaart een evenwicht en 27 procent weet het niet. Vrijwel geen enkele PA ervaart een te groot aanbod. Het aandeel PA's dat een tekort ervaart loopt van 41 procent in de medisch specialistische zorg tot 83 procent in de VVT.

In Flevoland (76%), Utrecht (73%), Drenthe (57%), Overijssel (55%) en Groningen (54%) is het aandeel PA's dat een tekort ervaart groter dan vijftig procent. Het aandeel PA's dat een **evenwicht** ervaart is het grootst in Gelderland (31%). Ook in Limburg (26%) en Friesland (23%) is het aandeel PA's dat een evenwicht ervaart groter dan gemiddeld.

Tijdsbesteding

PA's voeren een groot aantal verschillende taken uit. Taken waarvan meer dan de helft van de PA's aangeeft tijd aan te besteden zijn consulten/spreekuur/visite, patiëntgebonden administratie, overleg/afstemming (MDO, intercollegiaal overleg, FTO), deelname aan werkgroepen/commissies, overhead, beleid en projecttaken, begeleiding en het geven van onderwijs of deskundigheidsbevordering van collega's. Bij meer dan de helft van de PA's horen consulten/spreekuur/visite en patiëntgebonden administratie tot de **top 5 van taken** waar het meeste tijd aan wordt besteed. Als PA's consulten, spreekuur en visite in hun top 5 hebben staan, besteden zij veertig procent van hun tijd daaraan. Voor patiëntgebonden administratie is dat negentien procent. Met uitzondering van het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek geldt voor de meerderheid van de PA's dat zij verwachten over vijf jaar ongeveer evenveel tijd kwijt te zijn aan de verschillende taken. Aan beleid en projecttaken en het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek wordt door een derde van de PA's een **toename** van de tijdsbesteding verwacht. Aan het begeleiden van PA's en het doen van ANW-diensten verwacht ruim een vijfde minder werktijd te gaan besteden over vijf jaar.

Taakverdeling

In de enquête is aan respondenten gevraagd om een schatting te geven van het deel van de werktijd dat besteed wordt aan taken die door **artsen** werden uitgevoerd vóór de inzet van PA's binnen de afdeling of organisatie. De schattingen lopen uiteen van nul tot honderd procent. Gemiddeld besteden de PA's gemiddeld 85 procent van de werktijd hieraan. In vergelijking met een arts besteedt ongeveer de helft van PA's evenveel tijd aan deze taken als een arts en ruim veertig procent geeft aan meer tijd hieraan te besteden. De respondenten die meer tijd besteden aan deze taken geven aan gemiddeld ongeveer dertig procent meer tijd te besteden. Over vijf jaar verwacht meer dan de helft (60%) van de PA's dat PA's binnen de eigen afdeling/organisatie nog meer taken zullen uitvoeren die nu door artsen worden uitgevoerd. Ongeveer zestig procent verwacht meer inzet van gediplomeerde PA's over vijf jaar: zij schatten de verwachte extra inzet op ruim zestig procent. Een enkeling verwacht minder inzet van gediplomeerde PA's over vijf jaar.

Uitstroomverwachting

Van de huidige PA's verwacht 86 procent dat zij over vijf jaar nog werkzaam zijn als PA. Over tien jaar is dit percentage 64 procent. In vergelijking met mannen zijn vrouwen meer geneigd om te verwachten dat zij over 5, 10, 15 en 20 jaar nog werkzaam zijn als PA. Dit verschilt telkens vier of vijf procentpunten. Ook met de CBS-microdata is de **uitstroomverwachting** onderzocht. Uit de data komt naar voren dat 87 procent van de personen die nu werkzaam is naar verwachting over vijf jaar nog werkzaam is als PA; dertien procent is uitgestroomd. Na tien jaar wordt verwacht dat 75 procent van de personen die nu werkzaam zijn nog werkzaam is; 25 procent is uitgestroomd.

9.3 Invloed van de coronacrisis op het onderzoek

De invloed van de coronacrisis op de arbeidsmarkt(kenmerken) van PA's was geen onderdeel van dit onderzoek. We vinden geen sterke signalen die wijzen op een dergelijke invloed. Het percentage PA's dat verwacht over vijf jaar nog steeds als PA werkzaam te zijn, is ondanks de acuut toegenomen werkdruk in de zorg vrij hoog. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze verwachting niet is vergeleken met eerdere meetmomenten. Uit ander onderzoek naar de invloed van de coronacrisis op de arbeidsmarkt van de zorg komen tegelijkertijd wel een aantal belangrijke signalen naar voren. Zo laat een imago-onderzoek van RegioPlus zien dat 27 procent van de Nederlanders door de coronacrisis een positiever beeld heeft van (het belang van) van de zorg. Tien procent heeft juist een negatiever beeld, bijvoorbeeld ten aanzien van de werkdruk in de zorg.¹⁰ Ook in opdracht van AZW zijn de gevolgen van de coronacrisis in verschillende branches in de zorg (waaronder de GGZ en ziekenhuiszorg) onderzocht.¹¹ Wat de exacte gevolgen zijn voor (het werk van) PA's is niet bekend.

¹⁰ Gijssbers, L., Thijssen, R. (2020) *Rapportage Imago-onderzoek Zorg & Welzijn*. Motivaction in opdracht van RegioPlus via <https://regioplus.nl/impact-corona-op-imago-arbeidsmarkt-zorg-en-welzijn/>

¹¹ Zie voor een toelichting op het onderzoek en de deelrapportages per branche <https://www.azwinfo.nl/azw-onderzoek-impact-coronavirus-op-arbeidsmarkt-zorg-en-welzijn/>

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Bijlage

B

Bijlage 1 - Vragenlijst

Sectie A: OPLEIDING EN REGISTRATIE

1. Wanneer bent u begonnen met de masteropleiding Physician Assistant?
Hieronder valt ook de opleiding PA klinisch verloskundige.
Maand: _____
Jaar: _____
2. Heeft u het diploma van de masteropleiding Physician Assistant behaald?
 Ja
 Nee -> *door naar einde vragenlijst*
3. Wanneer heeft u het diploma van de masteropleiding Physician Assistant behaald?
Maand: _____
Jaar: _____
4. Bij welke hogeschool heeft u uw diploma van de masteropleiding Physician Assistant behaald?
 Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
 Hanzehogeschool Groningen
 Hogeschool Inholland
 Hogeschool Rotterdam
 Hogeschool Utrecht

--- Vraag 5 alleen stellen als vraag 4 = Hogeschool Rotterdam ---

5. Van welke opleiding heeft u uw diploma behaald?
 Physician Assistant
 (PA) klinisch verloskundige

--- Voor iedereen ---

6. In welke werkveld(en) en/of setting bent u opgeleid tot Physician Assistant / (PA) klinisch verloskundige?
 Huisartsenzorg (exclusief ggz in de huisartsenzorg)
 Medisch specialistische zorg, bijvoorbeeld ziekenhuis, zelfstandig behandelcentrum of acute zorg (exclusief ggz)
 Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)
 Gehandicaptenzorg
 Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
 Sociale geneeskunde
 Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]
7. Staat u geregistreerd in het Kwaliteitsregister van de NAPA?
 Ja
 Nee, omdat ik (nog) niet voldoe aan de eisen
 Nee, maar ik voldoe wel aan de eisen
8. Staat u als Physician Assistant geregistreerd in het BIG-register?
 Ja
 Nee, omdat ik (nog) niet voldoe aan de eisen -> *door naar vraag 48*
 Nee, maar ik voldoe wel aan de eisen -> *door naar vraag 48*

9. Bent u op dit moment werkzaam als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige?
- Ja, als Physician Assistant
 - Ja, als (PA) klinisch verloskundige
 - Ja, zowel als Physician Assistant als (PA) klinisch verloskundige
 - Nee, ik ben wel werkzaam in de zorg of in een veld gerelateerd aan de zorg (*bijvoorbeeld zorggerelateerd onderwijs, beleid of onderzoek*) maar niet als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige -> *door naar vraag 47*
 - Nee, ik ben wel werkzaam, maar niet in de zorg of in een veld gerelateerd aan de zorg (i) -> *door naar vraag 47*
 - Nee, ik ben niet werkzaam -> *door naar vraag 48*
10. In welk jaar was u voor het eerst werkzaam als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige **na het behalen van het diploma** van de masteropleiding Physician Assistant?
Jaar: _____
11. In welk(e) werkveld(en) en/of setting bent u toen gaan werken?
Meerdere antwoorden mogelijk.
- Huisartsenzorg (exclusief ggz in de huisartsenzorg)
 - Medisch specialistische zorg, bijvoorbeeld ziekenhuis, zelfstandig behandelcentrum of acute zorg (exclusief ggz)
 - Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)
 - Gehandicaptenzorg
 - Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
 - Sociale geneeskunde
 - Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

Sectie B: WERKZAME PHYSICIAN ASSISTANTS

Tekstveld: De volgende vragen gaan over uw **huidige werkzaamheden** als Physician Assistant / (PA) klinisch verloskundige

12. In welk(e) werkveld(en) en/of setting bent u werkzaam?
Meerdere antwoorden mogelijk
- Huisartsenzorg (exclusief ggz in de huisartsenzorg)
 - Medisch specialistische zorg, bijvoorbeeld ziekenhuis, zelfstandig behandelcentrum of acute zorg (exclusief ggz)
 - Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)
 - Gehandicaptenzorg
 - Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
 - Sociale geneeskunde
 - Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 13 alleen stellen als vraag 12 = Huisartsenzorg---

13. In welk(e) werkveld(en) en/of setting van de huisartsenzorg bent u werkzaam?
Meerdere antwoorden mogelijk.
- Huisartsenpost
 - Huisartsenpraktijk: Solopraktijk
 - Huisartsenpraktijk: Duopraktijk
 - Huisartsenpraktijk: Groepspraktijk
 - Huisartsenpraktijk: Gezondheidscentrum
 - Huisartsenpraktijk: Zorggroep
 - Anderhalvelijnszorg
 - Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 14 alleen stellen als vraag 12 = Medisch specialistische zorg ---

14. In welk(e) werkveld(en) en/of setting van de medisch specialistische zorg bent u werkzaam?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- In een algemeen of categoriaal ziekenhuis (exclusief GGZ en acute zorg)
- In een UMC (exclusief GGZ en acute zorg)
- In een zelfstandig behandelcentrum (ZBC)
- Acute zorg (SEH en/of ambulance)
- In een revalidatiecentrum
- Anderhalvelijnszorg
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 15 alleen stellen als vraag 14 = Medisch specialistische zorg in UMC of ziekenhuis (exclusief GGZ en acute zorg) of Medisch specialistische zorg in ZBC of Medisch specialistische zorg: acute zorg (SEH en/of ambulance of Medisch specialistische zorg: anderhalvelijnszorg) ---

15. Kunt u aangeven in welk geneeskundig specialistisch domein(en) u structureel/op regelmatige basis werkzaam bent?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Ambulance
- Anesthesiologie
- Cardiologie
- Cardio-thoracale chirurgie
- Dermatologie en venerologie
- Heelkunde
- Interne geneeskunde
- Keel-neus-oorheelkunde
- Kindergeneeskunde
- Klinische genetica
- Klinische geriatrie
- Klinische verloskunde
- Longziekten en tuberculose
- Maag-darm-leverziekten
- Medische microbiologie
- Mond- Kaak en Aangezichtschirurgie
- Neurochirurgie
- Neurologie
- Nucleaire geneeskunde
- Obstetrie en gynaecologie
- Oncologie
- Oogheelkunde
- Orthopedie
- Pathologie
- Plastische chirurgie
- Radiologie
- Radiotherapie
- Reumatologie
- Revalidatiegeneeskunde
- SEH
- Urologie
- Ziekenhuisgeneeskunde
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 16 alleen stellen als vraag 15 = Interne geneeskunde ---

16. Bent u werkzaam in een specifiek deelgebied van de interne geneeskunde?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Nee
- Ja, acute geneeskunde
- Ja, allergologie en klinische immunologie
- Ja, bloedtransfusiegeneskunde
- Ja, endocrinologie
- Ja, hematologie
- Ja, infectieziekten
- Ja, op de intensive care
- Ja, klinische farmacologie
- Ja, medische oncologie
- Ja, nefrologie
- Ja, ouderengeneeskunde
- Ja, vasculaire geneeskunde
- Ja, in een ander deelgebied, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 17 alleen stellen als vraag 15 = Heelkunde ---

17. Bent u werkzaam in een specifiek deelgebied van de heelkunde?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Nee
- Ja, chirurgische oncologie
- Ja, vaatchirurgie
- Ja, gastro-intestinale chirurgie
- Ja, traumachirurgie
- Ja, kinderchirurgie
- Ja, longchirurgie
- Ja, in een ander deelgebied, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 18 alleen stellen als vraag 15 = Oncologie ---

18. In welk deelgebied van de oncologie bent u (voornamelijk) werkzaam? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

- Chirurgische oncologie
- Medische oncologie
- Mamma-poli
- Een ander deelgebied, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 19 alleen stellen als vraag 12 = VVT ---

19. In welk(e) werkveld(en) en/of setting van verpleeghuis, verzorgingstehuis of thuiszorg bent u werkzaam?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Verpleeghuis (inclusief revalidatie in verpleeghuis)
- Wijkverpleging
- Wijkteam
- Eerstelijns verblijf
- Anderhalvelijnszorg
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 20 alleen stellen als vraag 12 = Gehandicaptenzorg ---

20. In welk(e) werkveld(en) en/of setting van de gehandicaptenzorg bent u werkzaam?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Verstandelijk gehandicaptenzorg
- Lichamelijke gehandicaptenzorg
- Zintuigelijk gehandicaptenzorg
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 21 alleen stellen als vraag 12 = GGZ ---

21. In welk(e) werkveld(en) en/of setting van de GGZ bent u werkzaam? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

- In een GGZ-instelling
- In een Vrijgevestigde praktijk
- In een ziekenhuis (bv psychiatrie, medische psychologie)
- In een huisartsenpraktijk
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 22 alleen stellen als vraag 12 = Sociale geneeskunde ---

22. In welk(e) werkveld(en) en/of setting van sociale geneeskunde bent u werkzaam?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Infectieziektebestrijding
- Bedrijfsgezondheidszorg
- Verzekeringsgeneeskundige zorg
- Jeugdgezondheidszorg
- Inspectie
- Overige sociale geneeskunde (forensische zorg, forensische geneeskunde, sociaal medische indicatie, medische milieukunde)
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 23 alleen stellen als vraag 14 = In een algemeen of categoriaal ziekenhuis of In een UMC of In een ziekenhuis (bv. Psychiatrie, medische psychologie) ---

23. U heeft aangegeven (ook) in een ziekenhuis te werken. Wat voor type dienstverband heeft u op dit moment met dit ziekenhuis?

Indien u meerdere dienstverbanden heeft kunt u meerdere antwoorden geven

- Ik werk in loondienst van een MSB/maatschap van geneeskundig specialisten
- Ik werk in loondienst van een ziekenhuis
- Ik werk als zelfstandige
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

---Vraag 24 en vraag 25 alleen stellen als vraag 12 = Medisch specialistische zorg ---

24. Registreert u uw verrichtingen op de eigen AGB-code?

- Ja, altijd
- Ja, meestal wel
- Soms
- Meestal niet
- Nee, nooit
- Weet ik niet
- Niet van toepassing

25. Bent u eindverantwoordelijk voor de zorgactiviteiten die u zelfstandig uitvoert?
- Nee, de medisch specialist is altijd eindverantwoordelijk
 - Soms, de medisch specialist is vaak eindverantwoordelijk
 - Meestal, in bepaalde situaties blijft de specialist eindverantwoordelijk
 - Ja, ik ben altijd eindverantwoordelijk voor de zorgactiviteiten die ik zelfstandig uitvoer.

--- Voor iedereen ---

26. Hoeveel uur per week bent u werkzaam?
Het gaat om het aantal uren dat u volgens uw contract(en) werkzaam bent (dus exclusief over-uren). Bij een flexibel contract geeft u het gemiddeld aantal uren per week.

	Aantal uur werkzaam per week
Antwoord van vraag 13, 14, 19 t/m 22 ophalen	___
Antwoord van vraag 13, 14, 19 t/m 22 ophalen	___
Antwoord van vraag 13, 14, 19 t/m 22 ophalen	___
Antwoord van vraag 12 'Anders namelijk' ophalen	___

Vraag 27 alleen stellen indien meerdere antwoorden zijn gegeven op vraag 15

27. Hoeveel uren per week bent u werkzaam voor de verschillende medisch specialismen?
Het totaal aantal uren dient uit te komen op het aantal uren dat u voor medisch specialistische zorg werkzaam bent. Volgens uw antwoord op de vorige vraag is dit [aantal uur].

	Aantal uur werkzaam per week
Eerste antwoord vraag 15 + 16 t/m 18	___
Tweede antwoord vraag 15 + 16 t/m 18	___
Derde antwoord vraag 15 + 16 t/m 18	___
Etc.	___

--- Voor iedereen ---

De volgende twee vragen gaan over uw patiënten. De antwoorden op deze vragen worden door het Capaciteitsorgaan gebruikt om te bepalen in hoeverre verwachte veranderingen in de omvang en de samenstelling van de bevolking leiden tot een veranderende zorgvraag. Onze ervaring leert dat nauwkeurige informatie van enkele patiënten hiervoor geschikter is dan een globale inschatting van al uw patiënten.

28. Kunt u voor de meest recente dag dat u met patiënten gewerkt heeft, het geslacht aangeven van de volgende patiënten?

	man	vrouw	overig	Weet niet meer
Eerste patiënt van de dag	☐	☐	☐	☐
Laatste patiënt voor de lunch	☐	☐	☐	☐
Eerste patiënt na de lunch				
Laatste patiënt van de dag				

29. Kunt u voor de meest recente dag dat u met patiënten gewerkt heeft, de leeftijdscategorie aangeven van de volgende patiënten?

	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-75	75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100+	Weet niet
Eerste patiënt van de dag	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatste patiënt voorde lunch	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eerste patiënt na de lunch	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laatste patiënt van de dag	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

30. Verwacht u over **vijf jaar** nog werkzaam te zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige?

- Ja, waarschijnlijk wel
 Nee, waarschijnlijk niet
 Weet ik nog niet

--- Vraag 31 alleen stellen als vraag 30 = Ja ---

31. Verwacht u over **tien jaar** nog werkzaam te zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige?

- Ja, waarschijnlijk wel
 Nee, waarschijnlijk niet
 Weet ik nog niet

--- Vraag 32 alleen stellen als vraag 31 = Ja ---

32. Verwacht u over **vijftien jaar** nog werkzaam te zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige?

- Ja, waarschijnlijk wel
 Nee, waarschijnlijk niet
 Weet ik nog niet

--- Vraag 33 alleen stellen als vraag 32 = Ja ---

33. Verwacht u over **twintig jaar** nog werkzaam te zijn als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige?

- Ja, waarschijnlijk wel
 Nee, waarschijnlijk niet
 Weet ik nog niet

--- Vraag 34 alleen stellen als vraag 30 = Ja ---

34. Verwacht u over **vijf jaar** meer of minder te gaan werken als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige?

- Ik verwacht minder te gaan werken
- Ik verwacht evenveel te blijven werken
- Ik verwacht meer te gaan werken
- Weet ik nog niet

35. Aan welke taken besteedt u werktijd?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Consulten/spreekuur/visite
- Vervullen functie van zaalarts
- Beleid en projecttaken (innovatie, verbetering kwaliteit/organisatie van zorg)
- Deelname aan werkgroepen/commissies
- Overleg/afstemming (MDO, intercollegiaal overleg, FTO)
- Wetenschappelijk onderzoek
- Het geven van onderwijs/deskundigheidsbevordering collega's
- ANW-diensten (avond-, nacht-, weekenddiensten)
- Leidinggevende / management taken
- Het begeleiden van ANIOS/AIOS en/of co-assistenten
- Het begeleiden van PA in opleiding
- Patiëntgebonden administratie
- Overhead (b.v. eigen scholing, niet-patiëntgebonden administratie, periodieke afstemming met leidinggevende(n))
- Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

--- Indien bij vraag 35 meer dan 5 taken zijn aangevinkt, vraag 35b. stellen ---

35b. Kunt u aangeven aan welke vijf taken u de meeste tijd van uw werktijd besteedt?

	Top 5 Ja / Nee
[Antwoord van vraag 35 ophalen]	
[Antwoord van vraag 35 ophalen]	
[Antwoord van vraag 35 ophalen]	
Etc.	

36. Kunt u aangeven welk deel van uw werktijd (in procenten) u aan deze vijf taken besteedt?

	Huidig %
[Antwoord van vraag 35 / 35b ophalen]	
[Antwoord van vraag 35 / 35b ophalen]	
[Antwoord van vraag 35 / 35b ophalen]	
Etc.	

--- Vraag 37 alleen stellen als vraag 29 niet 'nee' is ---

37. Verwacht u over 5 jaar meer of minder werktijd aan deze taken te besteden?

	Veel meer	Meer	Ongeveer evenveel	Minder	Weet ik niet
[Antwoord vraag 35 / 35b]	☐	☐	☐	☐	☐
[Antwoord vraag 35 / 35b]	☐	☐	☐	☐	☐
[Antwoord vraag 35 / 35b]	☐	☐	☐	☐	☐
Etc.	☐	☐	☐	☐	☐

--- Voor iedereen ---

38. Hoeveel **procent** van uw werktijd besteedt u naar schatting aan taken die door artsen (i) werden uitgevoerd vóór de inzet van PA's binnen uw afdeling / organisatie ?

Deze vraag en de vervolgvragen graag beantwoorden voor het deel van de organisatie waar u zicht op heeft.

(i) bij artsen gaat het zowel om medisch/geneeskundig specialisten (zoals huisartsen en psychiaters), basisartsen/ANIOS als AIOS en coassistenten

___ %

Weet ik niet

39. Verwacht u dat PA's binnen uw afdeling / organisatie over 5 jaar nog taken uitvoeren die voorheen door artsen werden uitgevoerd?

Wij verzoeken u hierbij uit te gaan van de huidige wettelijke bevoegdheden van een PA.

- waarschijnlijk meer
- waarschijnlijk ongeveer even veel
- waarschijnlijk minder
- weet ik niet

40. U gaf aan dat u taken uitvoert die voorheen door artsen werden uitgevoerd. Hoeveel tijd besteedt u aan deze taken in vergelijking met een arts?

Bijvoorbeeld: wanneer voor een consult met een arts 10 minuten worden gepland en voor een vergelijkbaar consult met u 15 minuten, dan besteedt u meer tijd aan deze taak dan de arts. Het gaat om de totale tijd inclusief eventuele extra tijd vanuit het oogpunt van kwaliteit / persoonlijke aandacht ed.

- Minder
- Evenveel
- Meer
- Weet niet

--- Vraag 41 alleen stellen indien vraag 40 = Minder ---

41. Hoeveel **procent** tijd besteedt u ongeveer minder aan deze taken?

[dropdown: 10%, 20%, 30%, 40%, 50%, 60%, 70%, 80%, 90%, 100%]

Weet niet

--- Vraag 41 alleen stellen indien vraag 40 = Meer ---

42. Hoeveel **procent** tijd besteedt u ongeveer meer aan deze taken?

[dropdown: 10%, 20%, 30%, 40%, 50%, 60%, 70%, 80%, 90%, 100%]

Weet niet

43. Hoeveel gediplomeerde PA's werken er nu ongeveer binnen uw afdeling / organisatie organisatie?
 ___ [open invoerveld] (schatting)
44. Hoeveel meer of minder inzet van gediplomeerde PA's verwacht u over 5 jaar binnen uw afdeling / organisatie?
Toelichting: 100% meer inzet betekent een verdubbeling van het huidige aantal fte aan PA's binnen uw afdeling (of organisatie). 50% betekent de helft meer inzet aan PA's.
- ___ % meer inzet (schatting)
- 0% verwacht niet of nauwelijks verandering
- ___% minder inzet (schatting)
- Weet niet

--- Vraag 45 alleen stellen als vraag 0 = werkzaam als Physician Assistant *of* zowel als Physician Assistant als (PA) klinisch verloskundige ---

45. Denkt u dat er op dit moment landelijk een evenwicht is op de arbeidsmarkt van gediplomeerde Physician Assistants, binnen uw werkveld?
- Ja, er is (ongeveer) een evenwicht
- Nee, er is een tekort aan Physician Assistants (er zijn landelijk veel en moeilijk te vervullen vacatures)
- Nee, er is een te groot aanbod aan Physician Assistants (er zijn veel PA's die geen passende baan kunnen vinden)
- Weet ik niet

--- Vraag 46 alleen stellen als vraag 0 = werkzaam als (PA) klinische verloskundige *of* zowel als Physician Assistant als (PA) klinisch verloskundige ---

46. Denkt u dat er op dit moment landelijk een evenwicht is op de arbeidsmarkt van gediplomeerde (PA) klinische verloskundigen, binnen uw werkveld?
- Ja, er is (ongeveer) een evenwicht
- Nee, er is een tekort aan (PA) klinische verloskundigen (er zijn landelijk veel en moeilijk te vervullen vacatures)
- Nee, er is een te groot aanbod aan (PA) klinische verloskundigen (er zijn veel (PA) klinisch verloskundigen die geen passende baan kunnen vinden)
- Weet ik niet

Sectie C: NIET WERKZAAM ALS PA

--- Vraag 47 alleen stellen als vraag 0 = Nee, ik ben wel werkzaam in de zorg of in een veld gerelateerd aan de zorg maar niet als physician assistant of (PA) klinisch verloskundige *of* Nee, ik ben wel werkzaam, maar niet in de zorg ---

47. Wat is de naam van uw functie?
 _____ [Open tekstveld]

--- Vraag 48 alleen stellen als vraag 0 = Nee, ik ben wel werkzaam in de zorg of in een veld gerelateerd aan de zorg maar niet als physician assistant of (PA) klinisch verloskundige *of* Nee, ik ben wel werkzaam, maar niet in de zorg *of* Nee, ik ben niet werkzaam ---

48. Bent u ooit als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige werkzaam geweest na het behalen van het diploma van de masteropleiding Physician Assistant?

- Ja
 Nee

--- Vraag 49 alleen stellen als vraag 48 = Ja ---

49. In welk(e) werkveld(en) en/of setting bent u werkzaam geweest als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige na het behalen van het diploma van de masteropleiding Physician Assistant?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Huisartsenzorg (exclusief ggz in de huisartsenzorg)
 Medisch specialistische zorg, bijvoorbeeld ziekenhuis, zelfstandig behandelcentrum of acute zorg (exclusief ggz)
 Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)
 Gehandicaptenzorg
 Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
 Sociale geneeskunde
 Anders, namelijk _____ [Open tekstveld]

50. In welk jaar was u voor het eerst werkzaam als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige na het behalen van het diploma van de masteropleiding Physician Assistant?

_____ [Numeriek tekstveld]

51. In welk jaar bent u gestopt met werken als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige?

_____ [Numeriek tekstveld]

--- Vraag 52 alleen stellen als vraag 0 = Nee, ik ben wel werkzaam in de zorg of in een veld gerelateerd aan de zorg maar niet als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige of Nee, ik ben wel werkzaam, maar niet in de zorg ---

52. Wilt u in de toekomst (weer) als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige gaan werken?

- Ja, ik ben momenteel op zoek naar een baan
 Ja, maar ik ben momenteel niet op zoek naar een baan
 Nee, ik wil niet meer als Physician Assistant of (PA) klinisch verloskundige werken
 Weet ik nog niet

Sectie D: ALGEMENE AFSLUITENDE VRAGEN

--- Voor iedereen ---

53. Wat is uw geboortjaar?

_____ [Numeriek tekstveld]

54. Wat is uw geslacht?

- Vrouw
 Man
 Anders

--- Vraag 55 en vraag 56 alleen stellen als vraag 0 = Ja, als Physician Assistant of Ja, als (PA) klinisch verloskundige of Ja, zowel als Physician Assistant als (PA) klinisch verloskundige ---

55. In welke provincie bent u (vooral) werkzaam?

Meerdere antwoorden mogelijk

- Friesland / Fryslân
- Groningen
- Drenthe
- Overijssel
- Flevoland
- Gelderland
- Utrecht
- Noord Holland
- Zuid Holland
- Zeeland
- Noord-Brabant
- Limburg
- Niet van toepassing/geen van bovenstaande

56. In welke postcode (alleen cijfers) bent u vooral werkzaam?

_____ [Numeriek tekstveld]

- Weet niet

--- Vraag 57 alleen stellen indien werkzaam in MSZ ---

57. De Nederlandse Zorgautoriteit doet onderzoek naar zorgactiviteiten-registratie door verpleegkundig specialisten en physician assistants in de medisch specialistische zorg. Hierbij zijn ze gebaat bij uw antwoord op de vraag naar het registreren van zorgactiviteiten op de eigen AGB-code en de mate van eindverantwoordelijkheid voor uw zorgactiviteiten in combinatie met uw antwoord op de vraag in welke postcode en binnen wat voor type organisatie u vooral werkzaam bent.

Geeft u toestemming om uw antwoorden op deze drie vragen met de NZa te delen?

N.B. persoonsgegevens worden niet gedeeld.

- Ja
 Nee

AFSLUITING

We willen u van harte bedanken voor uw tijd. Uw deelname wordt zeer op prijs gesteld. Mocht u nog opmerkingen kwijt willen, dan kan dat hieronder.

_____ [Open tekstveld]

Indien u graag een rapportage wilt ontvangen na afronding van dit onderzoek, vult u dan s.v.p. uw e-mailadres in:

_____ [Open tekstveld]

Bijlage 2 - Patiëntpopulatie PA's

Tabel B2.1 Patiëntpopulatie PA's naar leeftijd en geslacht

Leeftijdscategorie	Totaal		Medisch specialistische zorg		Huisartsenzorg	
	% mannen	% vrouwen	% mannen	% vrouwen	% mannen	% vrouwen
0-4	2%	1%	2%	2%	2%	2%
5-9	1%	1%	1%	1%	2%	1%
10-14	1%	1%	1%	1%	1%	2%
15-19	1%	1%	1%	1%	2%	4%
20-24	1%	2%	1%	2%	2%	3%
25-29	1%	4%	1%	4%	3%	4%
30-34	2%	5%	2%	6%	3%	6%
35-39	2%	3%	2%	3%	1%	2%
40-44	2%	3%	2%	3%	4%	1%
45-49	2%	3%	2%	3%	5%	4%
50-54	3%	3%	4%	3%	4%	4%
55-59	4%	3%	5%	3%	4%	3%
60-64	5%	3%	5%	4%	2%	1%
65-69	5%	4%	5%	4%	2%	1%
70-75	5%	4%	6%	5%	2%	4%
75-79	4%	4%	4%	4%	2%	3%
80-84	3%	4%	3%	3%	2%	6%
85-89	1%	2%	1%	1%	0%	1%
90-94	1%	1%	0%	1%	1%	1%
95-99	0%	0%	0%	0%	0%	1%

Bron: enquête Regioplan 2021

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl